

MHB 1644

VILVAKOK LÁGA

1995. június

A Vakok Világa kiadását 1995-ben a Nemzeti Kulturális Alap 1.000.000 Ft-tal támogatta.

TARTALOMJEGYZÉK

Bartha Zsuzsanna: Elnökségi tudósítás	3
Beszámoló az MGVYOSZ Jász-Nagykun-Szolnok megyei Szervezetének munkájáról (1988-1995) - I. rész	8
Erhartné dr Molnár Katalin-Máriás Andrásné: Osztrák-magyar konferencia (1995. május 3-5. – Szombathely)	10
Gesztesi Erzsébet: A nagy megmérettetés	11
Rácz Sándor: Óda a fényhez - Tűzön-vízen át a népért és a hazáért...	12
Bartha Zsuzsanna: Vendégségben	15
Ballai Anna Mária: Ötévesek vagyunk	16
Békés megyei hír - Mucsi Istvánné írása nyomán: Kirándulás a Dunakanyarban	18
Maklár Cecília: Tudósítások megyei eseményekről	20
Bereczk Istvánné: Hétköznapi történet	21
Bartha Zsuzsanna: Levelezői rovat	22
Kovács Pál: Régi kódexek titkai (III. rész)	23
Vak költők versei	24
Hollósy Zoltán: Kórházi történet	25
Évfordulók nyomában - Lak István: Kármán József halálának 200. évfordulójára	26
Kovács Pál: Barangolás régi hangszerek között (X. rész)	27
Bartha Zsuzsanna: Világméretű vállalkozás	28
Dr. Hohl József: Shareware-híradó	30
Németh Tamás: Színes hírek	34
Az árueledás tájékoztatója	36
Pályázati felhívás	37
Közlemény	37
Helyesbítés	37
Hirdetések	37

A Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének havi folyóirata. Felelős kiadó: Erhartné dr. Molnár Katalin. Kiadóhivatal: MGVYOSZ 1146 Budapest, Hermina út 47. Felelős szerkesztő: Bartha Zsuzsanna. Készült a Signatura Ipari Termelő és Szolgáltató Kft. nyomdájában 1650 példányban. Felelős vezető: Rózsavölgyi László. ISSN: 0209-6765.

Bartha Zsuzsanna

Elnökségi tudósítás

Az MVGYOSZ Országos Elnöksége 1995. április 26-án ülésezett teljes létszámmal.

Dr. Szigeti György elnök megnyitóját és a napirend elfogadását követően először az MVGYOSZ Jász-Nagykun-Szolnok megyei Szervezete beszámolóját hallgatta meg a testület. Régi bevált gyakorlat, hogy ötévenként minden megyei szervezet tájékoztatást ad tevékenységéről, egyesületi életéről. A terjedelemre való tekintettel a beszámolót több részben fogjuk közölni lapunkban. Az elnökség példaértékűnek ítélte meg a tájékoztató anyagot, ezért úgy határozott, hogy valamennyi megyei szervezet elnökségének is megküldi elolvasásra. A napirend ezen pontjának előadói dr. Baranyiné Miks Mária titkár, és Kiss Endre elnök voltak, kiket a megyei szervezet elnökségének tagjai elkísértek. A szóbeli kiegészítőben és a felvetett kérdések nyomán az alábbi információk hangzottak el:

A megyei szervezet igyekszik részt venni a különböző pályázatokon – sikerrel, amit a szervezet adományszámlája fényesen igazol. Az elmúlt időszakban két alkalommal készítették felmérőt a tagság szociális és foglalkoztatási helyzetét, életkörülményeit érintően. Ugyanakkor a kérdőíveken ötleteket, javaslatokat kértek a tagoktól az egyesületi élet jobbítása érdekében. A kérdőívek feldolgozásakor kiderült, hogy a tagság jelentős része az idősebb korosztályból kerül ki, s folyamatosan cserélődik.

A megyei szervezetnél megvalósult a számítógépes tagnyilvántartás. A megyében már nyolc önálló klub működik, elősegítve a tagok szorosabb és személyesebb kapcsolatainak kialakulását. A megyei szervezet elnöksége és a klubok vezetői kiválóan együttműködnek. A tagok munkábaállítása nagyon nehéz feladat a megyében, mert nincsenek olyan hagyományai, mint pl. a szomszédos Hajdú-Biharban. A 31 dolgozó sorstárs közel fele telefonalközpont-kezelő. A Jász-Nagykun-Szolnok megyei szervezet beszámolója átfogó képet adott az érdekvédelmi munkáról, az egyesületi életéről, a látássérültek sajátos problémáiról a régióon belül. Az elnökség a megyei szervezet tevékenységét követendő példának tartja és a beszámolót elfogadta.

A napirend második pontjának előadója dr. Szőke László volt, aki a vakokat érintő hatályos jogszabályokról tartott tájékoztatást. A gyűjtemény körülbelül 60 síkírású oldalnyi terjedelemben készült el. A tájékoztató anyag öt részből áll, melyek a következők:

1. rész

Bevezető, a szociális igazgatás és eljárás garanciális szabályainak áttekintése; a különböző szociális ellátások típusai (pl. vakok személyi járadéka, rendszeres szociális segély, a cukorbetegség anyagi támogatása, gyermeknevelési támogatás, ápolási díj, munkanélküliek jövedelempótló támogatása, közgyógyellátás, temetési segély, stb.).

2. rész

A személyes gondoskodást nyújtó ellátásokat tartalmazza, beleértve az alapellátásokat és a szakosított szociális ellátásokat.

3. rész

A foglalkoztatás és a foglalkozási rehabilitáció alapvető szabályait öleli fel (pl. a vakok pótszabadsága, a végkielégítés, a megváltozott munkaképességű dolgozók foglalkoztatásával és szociális ellátásával kapcsolatos rendelet, stb.).

4. rész

A rokkantsági járadék, a rokkantsági nyugdíj szabályait tekinti át.

5. rész

Az egyéni jogszabályok speciális rendelkezéseit foglalja össze (családi pótlék, magasabb összegű családi pótlék és az igényérvényesítés szabályai, a GYES-re még hatályos előírások, a vakokra vonatkozó jövedelemadózási szabályai, a tv díjmentesség, utazási kedvezmény, a vakok küldeményeinek postai továbbítása, a vakok végrendelezésére vonatkozó előírások, stb.).

A jogszabály gyűjtemény összeállításában alapvető szempontként a tagság igényeit vette figyelembe dr. Szőke. Az elnökség az elkészített anyagot úgy értékelte, hogy rendkívül alapos és közérthető, ezért úgy határozott, hogy a jogszabály gyűjteményt valamennyi országos küldött kapja meg. Az elnökség elismerését fejezte ki dr. Szőke Lászlónak értékes munkájáért.

A napirend harmadik pontjaként az I. negyedévi határozatokat tekintette át a testület.

Utolsó pontként az 1995. május 25-26-27-én tartandó balatonboglári titkári-adminisztrátori értekezlet előkészítését vitatta meg az elnökség, a főtitkár és a hivatalvezető-helyettes előterjesztésében. Tájé-

koztatójukban elmondták, hogy a kötetlen találkozót munkaértekezletnek szánják. A megbeszélésre javasolt főbb témák az alábbiak:

- » Az Ellenőrző Bizottság javaslata alapján az adminisztrátorok munkaköri leírásának megvitatása.
- » A megyei szervezetek önállósága, a szövetség egységes léte.
- » Az újonnan elkészült hatályos jogszabály gyűjtemény feldolgozása a gyakorlatban való alkalmazásra.
- » A Braille-Emlékérem adományozásának egységes elvei.
- » A számítógépes tagnyilvántartás.
- » A folyóiratok költségei.

Az elnökség a tájékoztatót elfogadta és egyúttal úgy döntött, hogy a májusi elnökségi ülést Balatonbogláron tartja meg 27-én délelőtt.

Következtek a bejelentések:

- » Az Országos Elnökség felhívja a Tolna megyei szervezet figyelmét, hogy adományszámlájukról nem adhatnak kölcsönt tagjaiknak, mert törvényellenes.
- » Szövetségünk elnöke és főtitkára Horn Gyula miniszterelnökhöz írott levelére a miniszterelnöki hivatal kabinetfőnöke válaszolt, tájékoztatva arról, hogy a levelet hivatalból átadta a Népjóléti Minisztériumnak. Bokros Lajos pénzügy-

- miniszter személyesen válaszolt a neki szóló levélre (az 1. sz. mellékletben teljes terjedelmében olvashatják - a szerk. megj.).
- » Dr. Majorlaki József Baranya megyei országos küldött levélben fordult az Országos Elnökséghez, alátámasztva az ez évi küldöttközgyűlésen elhangzott fel szólalásának jogosságát. Az elnökség dr. Majorlaki József észrevételének helyt adott, s elismerte, hogy a múlt évi küldöttközgyűlés határozata pontatlanul került a jegyzőkönyvbe. Továbbá a testület úgy döntött, hogy a jövőben a küldöttközgyűlés korrekt és határidőre történő jegyzőkönyvének elkészítése a hivatal feladata.
 - » A Finn Vakok Szövetsége meghívásának 1995. május 29–június 5-e között szövetségünk eleget tesz. A küldöttség tagjai: dr. Hohl József és Varró Attila (egy kísérővel). Az utazás költségeit az MVGYOSZ-nek kell finanszírozni, mivel a Népjóléti Minisztérium nem tud támogatást adni. A kinti tartózkodás költségeit a vendéglátók fedezik.
 - » Az MVGYOSZ részt vett a „Bálint Közösségi Ház, Zsidó Szociális Segély Alapítvány” által rendezett tanácskozáson, ahol az időskorú látássérült emberek helyzetét vitatták meg.
 - » Április 7-én Esztergomban a vak költők antológiájának ihletése nyomán készített kiállítás megnyitójára került sor, ahol László Ákos képeit mutatták be.
 - » A Látássérülteket Oktató Pedagógusok Konferenciájára július 4-8-a között kerül sor Budapesten. Ez alkalommal az MVGYOSZ egy esti fogadást ad a résztvevők tiszteletére.

- » A Magyar Hírlap publicisztikai rovatában megjelent Mező Ferenc: „Vak vezet” c. írására a főtítkárra levélben reagált.
 - » Az MVGYOSZ MATÁV-hoz intézett levelére válasz érkezett (lásd 2. sz. melléklet - a szerk. megj.).
- A tanácskozás a zárszóval fejeződött be.

Mellékletek

„Tisztelt Elnök úr!

Önök megkeresésükben a kormány stabilizációs csomagtervével kapcsolatban aggodalmukat fejezték ki sorstársaik nevében. Tájékoztatom Önöket arról, hogy a kormány a nehéz gazdasági helyzet ellenére továbbra is kiemelt figyelmet fordít a fogyatékos emberek támogatására. Így az átalakítani tervezett családi pótlék, gyermekgondozási segély juttatásánál az átlagostól eltérő kedvezményeket kívánunk biztosítani a tartósan beteg, illetőleg testi vagy értelmi fogyatékos gyermeket nevelő családok számára, így elismerve e családok kétségtelenül jelentős többletterheit.

Változatlanul érvényben maradnak a személyi jövedelemadó és a társasági adó kedvezményei is.

Megértem, és minden elismerésem Önöké, hogy minden fórumon megkísérlik a figyelmet felhívni sorstársaik problémáira. Remélem, a leírtak meggyőzik Önöket, hogy a kormány a továbbiakban is kiemelt figyelmet fordít a fogyatékos emberek szociális ellátásaira.

Üdvözlettel:

dr. Bokros Lajos

Budapest, 1995. március 31.”

„Köszönöm a MATÁV Rt. Igazgató Tanácsához írott levelüket, melyben az Önök által képviselt szövetség nevében támogatásért fordulnak társaságunkhoz. A MATÁV Rt., mint nemzeti szolgáltató feladatának és kötelességének tartja, hogy a koncessziós szerződésbe foglalt fejlesztési kötelezettsége teljesítése mellett – lehetőségeihez mérten – támogassa azokat a rászorultakat, akik számára a távbeszélő-szolgáltatás igénybevétele létfeltétel, ugyanakkor a telefonhasználat díjának kifizetése nehézséget jelent. Ezért hozta létre társaságunk a Posta Bank Rt-vel közösen a „Telefonnal a rászorultakért” Alapítványt, melynek az a funkciója, hogy a nehéz anyagi körülmények között élő vakok, valamint súlyos mozgáskorlátozottak a telefonállomás létesítéséhez és a havi beszélgetési díjhoz anyagi támogatást kapjanak.

Az alapítványi forma mellett azért döntöttünk, mert az volt a szándékunk – és ma is az –, hogy a valóban rászorultak kapják meg ezt a támogatást, ami az alapítvány pályázati rendszere segítségével valósul meg, hiszen a helyi egyesületek pályáznak, amelyek igazán meg tudják ítélni, ki a valóban rászorult. Társaságunk jelenlegi fejlesztési kötelezettségei mellett egyelőre sajnos az alapítványi forma az egyetlen lehetőségünk arra, hogy támogassuk szövetségüket, ahogy azt eddig is tettük.

Ezzel azonban természetesen magunk sem vagyunk elégedettek, ezért olyan megoldásokon dolgozunk, mint amit Önök is említenek levelükben. Szorgalmazzuk egy olyan közalapítvány létrehozását, melynek segítségével lehetővé tesszük az önkormányzatok távközlést támogató célú szociális segélyező tevékenységét, illetve magunk is úgy látjuk, szükséges egy speciális szolgáltatási és tarifacsomag kidolgozása a rászorultak részére. E munkák elvégzéséig szíves megértésüket és türelmüket kérem.

Lipp István ágazatvezető”

Beszámoló

az MVGYOSZ Jász-Nagykun-Szolnok megyei Szervezetének munkájáról
(1988–1995) - I. rész

A megyei szervezet tevékenységéről és életéről szóló tartalmas beszámolót terjedelme miatt csak több részben tudjuk közzé tenni. Tesszük ezt annak reményében, hogy mind az MVGYOSZ többi megyei szervezete elnökségei, mind a „Vakok Világa” tisztelt olvasói számára is hasznos és érdekes lehet. Az MVGYOSZ Országos Elnöksége április 26-án tartott tanácsko-

zásán példaértékűnek minősítette a beszámolót. (a szerkesztő)

Az Országos Elnökség legutóbb 1988 augusztusában értékelte megyei szervezetünk elnökségének munkáját. Az azóta eltelt, eseményekben bővelkedő mintegy hat és fél esztendő lényeges változásokat hozott életünkben. Erről az időszakról, jövőbeni terveinkről szeretnénk ezúttal számot adni. Anyagunk az évenkénti közgyűlések írásos elnökségi beszámolóin alapján készült, amelyet további 5 hónap adataival egészítettünk ki.

Szervezeti életünk

Megyei elnökségünk arculata az évek során alaposan átfarmálódott. Tagságunk a körültekintő előkészítés eredményeként – valóban energikus, önállóan tevékenykedő személyeket választott a jelenlegi testületbe.

Üléseink időpontját, napirendjét – éves eseménynaptárunk, valamint hivatali teendőink felvázolása mellett – munkatervünkben rögzítjük. Évenként négy alkalommal tesszük hivatalossá összejövetelünket, hozzuk nyilvánosságra döntéseinket, határozatainkat. Ezeken az üléseken országos küldötteink, területi felelőseink, klubvezetőink is aktívan részt vesznek, de minden érdeklődőt szívesen látunk. Tájékoztatást adunk és kapunk a negyedév eseményeiről, eredményeiről és gondjairól. Információkat cserélünk, merítünk egymás ötleteiből, meghatározzuk soron következő feladatainkat. A négyszeri találkozás azonban nem lenne elegendő. Számos alkalmat találunk arra, hogy rendszeresen beszámoljunk egymásnak az éppen aktuális ügyekről, véleményt nyilvánítsunk és figyelemmel kísérjük a területi munkát is.

Önkéntes területi felelőseink köre egyre bővül. Örömmel tapasztaltuk, hogy meggyénket lassan teljeskörűen átszövi az az érdekképviselési tevékenység, amelyet néhány évvel ezelőtt célul tűztünk ki. Ehhez meg kellett találnunk azokat a tagtársakat, akik rátermettségük, önzetlenségük révén alkalmasak a feladatok elvégzésére. Általános jellemzőjük a sokoldalúság, hiszen fel kell ismerniük a sorstársaiknak nyújtható segítség formáit, érteniük kell a nyelvükön, s az sem árt, ha eljárásuk során ismeretséget, közmegebecsülést vívnak ki

maguknak a saját lakókörnyezetükben. Mi azzal ismerjük el munkájukat a leginkább, hogy bízunk önállóságukban, támogatjuk kezdeményezéseiket, és szükség esetén meghalljuk segítséget kérő hangjukat is.

Mindenkor helyi kezdeményezésűek azok az információs napok, amikor magunk látogatunk el egy-egy vidéki településre. Ezen alkalmakkor kötetlenül megvitathatjuk a közérdekű vakügyi és egyéb kérdéseket. Általában a helyi önkormányzat valamely tisztségviselője is részt vesz az eseményen, nem egyszer maga a polgármester tart ilyenkor kihelyezett ügyfélfogadást. Igyekszünk évenként minden meghívásnak eleget tenni, bábáskodni az alakuló összejöveteleken, vagy eljutni a már működő tagcsoportokhoz.

A közösségi beszélgetések azonban nem helyettesítik a köreinkben régóta jól bevált „terápiás” módszert, a családlátogatást. Ez a kapcsolatkereső forma a leghatékonyabb, hiszen az eltitkolható életkörülmények-faggatás nélkül is őszintén vallanak a valóságról. A családlátogatás fogalma egyébként csak részben fedti a szó konkrét jelentését. Ahol ugyanis igazi értelemben vett család veszi körül sorstársainkat, ott konfliktus gazdagabb, ugyanakkor kipróbáltabb is a vak ember környezethez való viszonya. Ennél sokkal nehezebb a magányosan élő látássérültek helyzete. A maguk teremtette intim belső világ sokszor nélkülözi a realitásokat. A másságot rosszul megélik gyakran csalódottságot, végső kétségbeesést hordoznak magukban. Ilyenkor van igazán létjogosultsága a hasonló sorsú emberek érdeklődő jelenlétének, esetleg személyes példamutatásá-

nak. Ezért tartjuk fontosnak a kapcsolat-tartás e módját is. Főleg azokra a megye székhelytől távol eső, apró településekre koncentráljuk egyéni látogatásainkat, ahol csak néhány tagtársunk él. Ők az egyesületi élet perifériájára kerülnek, viszonyunkat így próbáljuk előbbé tenni. Évenként tervet dolgozunk ki a „fehér foltos” területek megyei vérkeringésébe való bekapcsolására. Ebben az időigényes munkában is aktívaink önkéntes segítségét vesszük igénybe.

Tagjaink helyzete

Hogyan alakult tagságunk létszáma az adott időszakban?: 1988-ban 599 fő, 1995-ben 657 fő.

A két adat között látszólag nem túl nagy a különbség. Ugyanis a pusztaszámok önmagukban nem tükrözik a mögöttük lezajló tényleges változásokat. Hat év alatt sok minden történt: időközben 322 tagunk morzsolódott le elhalálozás és egyéb okok miatt. Új belépőink száma: 380 fő.

519 vakok személyi járadékát megállapító tanácsi, illetve önkormányzati határozatra reagáltunk, felajánlva a taggá válás lehetőségét. Az új belépők másik része pedig a szakorvosoktól vagy egyéb forrásokból értesült a szövetség létéről.

Gyengénlátó tagjaink száma: 44 fő.

Tagjaink életkor szerinti megoszlása:

• 14–18 év között	-----	9 fő
• 18–35 év között	-----	52 fő
• 35–60 év között	-----	257 fő
• 60 év fölött	-----	339 fő

Ez utóbbi korosztály összlétszámunkban 52%-ot képvisel. Folyamatosan gyűjtünk adatokat a 14 év alatti vak gyerekek-

ről is. Jelenleg tizenhatan tartoznak méltányosságból szervezetünkhöz. Fejlődésüket figyelemmel kísérjük. Ennél azonban sokkal több szülő fordul hozzánk tanácsért, véleményért.

Tevékenységünket annak idején azzal kezdtük, hogy kérdőívet küldtünk ki minden tagunknak. Személyi kartonjaik ugyanis szűkszavúan árulkodtak róluk. Szociális helyzetükről, élet- és lakáskörülményeikről semmit sem tudunk. Szeretünk volna tájékozódni azok felől is, akik nem látogatnak el személyesen hozzánk. Háromszázan küldték vissza válaszaikat. Ezek alapján teljes képet ugyan nem kaptunk tagjaink helyzetéről, de az egyes személyek gondjairól, igényéről, javaslatairól így értesülhettünk, s megkezdhettük érdemi munkánkat.

Öt év elteltével megismételtük tájékozási akciónkat. A visszajelzések aránya hasonló volt. A válaszokat feldolgoztuk és a következő általános képet kaptuk az elemzés után:

- * tagjaink legnagyobb százaléka önálló lakással rendelkezik vagy bérlőként él elfogadható körülmények között. Egy kis hányada jelezte, hogy lakása korszerűsítésre szorul, de a megvalósításhoz hiányzik az anyagi eszköz. Többen fordultak hozzánk kölcsönért, érdeklődtek más társadalmi szervezetnél létező kedvezmények iránt.
- * A legnehezebb anyagi körülmények között a kiskorú gyermekeket eltartó rokkantnyugdíjasok, illetve lakásukat egyedül fenntartók élnek. Gyakran kérnek tőlünk gyorssegélyt. Nehezen értik meg, hogy nincs lehetőségünk pénzbeli támogatást adni.

- * Egyre többen veszik igénybe a házi szociális gondozást, a kedvezményes étkezési lehetőségeket. Szociális otthoni elhelyezésre is várnak. A sorbanállásnál – tapasztalataink szerint – a vakság állapota nem esélynövelő tényező.
- * A munka lehetőségek egyre korlátozottabbak, az állások megtartása nehéz. Fiatalság és középkorú családfenntartók tengődnek munka nélkül. A bedolgozási lehetőségek is szűkülnek, a vállalkozások a tisztavirág-életének függvényei. Tagjaink gyakran menekülnek a leszázalékoló bizottsághoz. Látszatra anyagi gondjaik enyhülnek, de ugyanakkor emberi tartásukban megroppannak.
- * Feltűnően magas a halmozottan fogyatékos sorstársak száma. Az ő általános helyzetük még szomorúbb képet mutat. A róluk való gondoskodás speciális eszközöket kíván.

A kérdőívek friss adataival kiegészítettük tagnyilvántartásunkat. A számítógép jól szolgálja ügyviteli dolgozóinkat: időt, energiát szabadít fel az ügyfelekkel való foglalkozás javára. A nyilvántartó program használhatósága azonban még sok kívánnivalót hagy maga után.

Tagjainkról más formában is módunk van informálódni:

Rendkívül élénk ügyfélforgalmunk. Hetenként három alkalommal állunk a bennünket felkeresők rendelkezésére. Örvendetes, hogy szociális, jogi, egészségügyi és lelki problémáik mellett örömeiket is megosztják velünk. Igyekszünk minden esetben körültekintően eljárni ügyeikben. Ha szükséges, szakemberhez irányítjuk őket.

Levelezésünk is mutatja, hogy nem kevesen fordulnak hozzánk gondjaikkal. A legkülönbözőbb témákban kérnek felvilágosítást, segítséget tőlünk, nemcsak tagja-

ink, hanem a kisebb szemészeti problémákkal bajlódó emberek is. 1319 levélre válaszoltunk, számos esetben önállóan is írtunk. Bejövő leveleink száma 1532. Ezenkívül évenként közel ezer meghívót, értesítést, felszólítást adunk postára.

Milyen konkrét segítséget tudunk nyújtani azoknak, akik erre nehéz anyagi körülményeik miatt rászorultak?

- * 55 esetben támogattuk a segédeszközök vásárlását. Magnetofonok, rádiók, írógépek, valamint vakvezető kutyák tartoznak ebbe a körbe, melyek beszerzéséhez jelenleg alkalmanként 2500 forint összegben járulunk hozzá.
- * Szervezetünk tulajdonában különböző technikai, kondicionáló- és sporteszközök, valamint turisztikai felszerelések is vannak. Ezek kölcsönözhetőek, tagjaink használhatják őket: 17 magnetofon, 3 walkman, 4 diktafon, 3 pontíró- és 2 síkírógép, egy számítógép, 5 szobakerék, 2 tandem, egy futópad, 3 sátor, 8 hálósák, 3 gumimatrac és egy hátizsák.
- * A szövetségben kapható segédeszközökből mintakollekciót tartunk. Tagjaink körében népszerűsítjük őket. Minden közgyűlésen megszervezzük árusításukat a központi árueledő segítségével.
- * Összesen mintegy 550 tagunknak juttattunk tartós élelmiszereket, piperecikket tartalmazó segélycsomagokat. Ezeket az akciókat minden évben karácsony környékére időzítjük, látogatással egybekötve (vidéki tagcsoportjaink helyi támogatásból pótolta a rájuk szánt anyagi keretet).
- * Három alkalommal összesen 35 vak és gyengénlátó gyermek részesült tanévközi segélyben.
- * 74 fő üdülhetett jutányosan megyénk-ből, 68 fő Balatonbogláron, szövetség-

günk üdülőjében, 4 szakszervezeti beutaló talált gazdára, 2 aktívánk pedig jutalomból az egykori NDK-ban töltötte szabadságát.

- * 13 tagunk részesült eddig a „Telefonnal a rászorultakért” Alapítvány támogatásából.
- * Négyen nyertek a szövetség egyedi segédeszköz vásárlására meghirdetett pályázatán.
- * Vonzáskörzetünkben négy sorstárs közlekedik vakvezető kutyával, egy személy vár igénye kielégítésére.
- * Megyeszerte kedvezményes vásárlási akciókat szerveztünk, főleg ruházati szaküzletek bevonásával. 80 esetben juttattuk el tagjainknak a Vöröskereszt élelmiszer csomagjait, s a különböző pénzbeli és természetbeli segélyezési lehetőségekre is odafigyelünk.
- * Megye székhelyünkön három hangjelzéses lámpát helyeztek üzembe, a továbbiak telepítéséről tárgyalunk.

* * *

*Erhartné dr. Molnár Katalin
– Máriás Andrásné*

Osztrák–magyar Konferencia

(1995. május 3-5. – Szombathely)

A konferencia magyar és osztrák szakemberek szervezésében került megrendezésre. Témája a helyi kezdeményezések szerepe a tartós munkanélküliség kezelésében osztrák tapasztalatok és hazai kísérletek tükrében.

A háromnapos rendezvény első napján a magyar és osztrák kormányzati döntésekben résztvevők elemezték a tartós munkanélküliség okait az annak csökkentésére tett törvénykezési és gazdasági lépéseket.

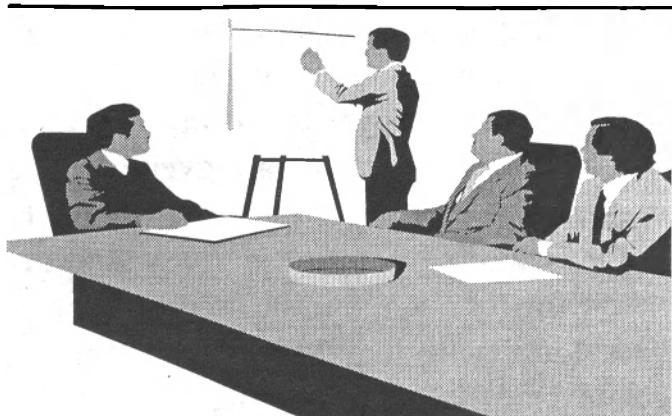
Az előadásokból egyértelműen kiderült, hogy mindkét országban probléma a tartós munkanélküliség, de míg Magyarországon e kérdés súlyosan érinti az egész társadalmat és elsősorban gazdasági okai vannak, Ausztriában csak egy relatíve szűk réteget sújt, hiszen a gazdaság prosperál.

A pozitív és negatív gazdasági háttér értelemszerűen más és más megoldást indokol a probléma kezelésére.

Az elégtelen gazdasági háttér Magyarország számára csak egyfajta alacsony színvonalú szociális pénzellátást tesz lehetővé, figyelemmel mindig a költségvetés helyzetére.

A távlatos oktatási és munkaügyi elképzelések kiforratlanok, hiszen a gazdaság tagozódása, és arányai (ipar, mezőgazdaság, szolgáltatás) sem alakultak még ki. A vegyes és bizonytalan tulajdoni viszonyok sem kedvezőek a munkanélküliség csökkentésére tett kísérleteknél.

A konferencia második napján burgenlandi helyszíneken mutatták be a szakemberek az osztrák gyakorlatot a tartós mun-

kanélküliség kezelésére. Általában elmondható, hogy a biztos törvényi háttér és az ehhez kapcsolódó rugalmas helyi kezdeményezés eredményeket ért el a tartós munkanélküliség csökkentésében.

A megváltozott munkaképességűek foglalkoztatására bemutatott (Markt Allhau, „Malko”) gyakorlati példa vegyes érzelmeket keltett a magyarországi látogatók többségében, így bennünk is. E kis településen létrehoztak egy intézményt és abban egy faüzemet, ahol megrendelésre gyermekjátékokat készítenek, továbbá olyan faipari tevékenységet is folytatnak, mellyel a helyi lakosság igényeit elégítik ki.

A faüzemben értelmifogyatékosok és értelműek dolgoznak együtt.

Az intézmény ellátást biztosít a megváltozott munkaképességűek számára, melynek fontos része az oktatás. Az anyagi feltételek a működéshez adóttak, mert a megváltozott munkaképességű emberek után az állami költségvetés jelentős támogatást biztosít. Az intézményben élő, illetve dolgozó megváltozott munkaképességűek száma 13 fő, az Őket gondozó, oktató, illetve a faüzembe tevékenykedő teljes munkaképességgel rendelkezők száma 53 fő. Ez az arány óhatatlanul azt a gondolatot ébresztette fel sokunkban, bizony, itt a helyi tartós munkanélküliség gondját a 13 megváltozott munkaképességű ember oldotta meg.

A konferencia harmadik napján szekciónk a megváltozott munkaképességűek hazai lehetőségeivel foglalkozott. A célvállalati formák, az alapítványi kezdeményezések gyakorlata mind komoly funkcionális zavarokkal küszködnek. Az elégtelen törvényi szabályozás az állam mondhatni

szűkkeblősége ellenére bizonyos fokú eredményeket érnek el.

A konferencia záró dokumentumát a későbbiekben közöljük. * * *

Gesztesi Erzsébet

A nagy megméréstetés

Lassan hagyomány kulturális életünkben az évenként megrendezésre kerülő országos szavalóverseny. Idén április 22-én az MVGYOSZ Kulturális Osztálya szervezésében zajlott a rendezvény Budapesten, a szövetség székházában. A „Vakok Világa” c. folyóiratban megjelent felhívásra harmincan jelentkeztek, s közülük húszan jöttek el. Feltehetően többen is jelen lettek volna – főleg vidéki versenyzők –, de sajnálatos módon a vasutas sztrájk közbeszólt. Hét versenyző az utazási gondok miatt késve érkezett, de ez nem befolyásolta a zsűrit. Így is hat vidéki versmondót köszönthettünk a budapestiek között.

Váci Mihály születésének 70. évfordulója alkalmából a neves költő verseiből válogathattak a résztvevők. Mindenki két verssel kötelező jelleggel szerepelt. A versenyzők sorszámot kaptak, majd fél 11 órakor Nagy Péter, a kulturális osztály vezetője megnyitotta a versenyt. Szeretettel köszöntötte a jelenteket, a három fős zsűrit: Ráckevei Anna színművésznőt, Bodor Tibort a zsűri elnökét, és Juhász Jácint színművészt.

A csaknem két órán át tartó, színvonalas verseny résztvevői valamennyien nagyon izgattak voltak fellépésük előtt. Még a

rutinos, évről-évre visszatérő résztvevők, sőt a tavalyi győztesek is, az újoncokról nem is beszélve! Ezért fordulhatott elő többször is „memóriazavar”, „rövidzár-lat”. Nagyon sok szép verset hallhattunk Vörösmarthy Mihály, Csokonai Vitéz Mihály, Petőfi Sándor, József Attila, Szabó Lőrinc, Zelk Zoltán, Várnai Zseni, F. Vil-lon költeményeiből. Többen az „Óda a fényhez” c. antológiából választottak.

A zsűri hosszas tanácskozás után kihir-dette az eredményt. Első helyezett lett a tavalyi győztes Ézsiás László Váci Mihály: És mi élünk, és Zelk Zoltán: Sirály c. köl-teményeivel.

A második helyezett is régi ismerős: Be-reczk Istvánné, aki Váci Mihály: Ave Ma-ria és József Attila: Nagyon fáj c. versét adta elő.

A harmadik helyezett kellemes meglepe-tés: Hartmann László ifjú versenyző, aki Váci Mihály: Még nem elég és Greizinger István: Leány c. versével aratott sikert.

A zsűri az idén két külön díjat adott ki: Gárdos Andrásnének Váci Mihály: Búcsú-zás és Várnai Zseni: Anna Frank; illetve a Tatabányáról érkezett Takács József-nek Váci Mihály: Gyermekkoromból jön-nek mindig és egy moldvin ballada (Ka-zány város építése) előadásáért.

A zsűri nagyon nehéz helyzetben volt, mert színvonalas, szép előadásokat hallha-tott. A döntéssel azonban mindenki elége-dett volt. Bodor Tibor értékelte a versenyt, néhány versenyzőnek személy szerint adva jótanácsokat. Ráckevei Anna színművész-nő elmondta a versenyzőknek, hogy nagyon jól kell tudni a szöveget ahhoz, hogy lámpa-láz esetén is elmondható legyen a vers.

A helyezettnek oklevelet vehettek át és pénzjutalomban részesültek, valamint minden egyes résztvevő magnókazettát ka-pott.

A szavalóverseny emlékezetes nap ma-rad mindannyiunknak. Jövőre is várjuk a versmondáshoz kedvet érző sorstársak je-lentkezését!

* * *

Rácz Sándor

Óda a fényhez

Tűzön-vízen át a népért és a hazáért...

Megható, kedves ünnepség színhelye volt a makói Czuczor utca 13. sz. alatti családi ház, ahol Gyórfi Pál őrnagy, a Csongrád megyei Hadkiegészítő Parancsnokság érdekvédelmi alosztályának veze-tője – Göncz Árpád köztársasági elnök és Keleti György honvédelmi miniszter meg-bízásából – magas kitüntetést nyújtott át Szabó István nyugállományú aknakutató és tűzszerész századosnak, a Magyar Va-kok és Gyengénlátók Országos Szövetsége Makói Körzeti Csoportja elnökének. Az eseményen jelen volt Gergely János, a Csongrád megyei Hadkiegészítő Parancsnokság területi főelőadója is.

Íme az indoklás:

„A Magyar Köztársaság honvédelmi mi-niszterének 1076. sz. határozata:

A Magyar Vakok és Gyengénlátók Orzá-gos Szövetsége Makói Körzeti Csoportja ve-zetőjének sorstársai érdekeiért, elismerteté-sükért, társadalmi beilleszkedésükért végzett

áldozatos munkája elismeréséül Göncz Árpád, a Magyar Köztársaság elnöke kezdeményezésére nemzeti ünnepünk, március 15. alkalmából I. osztályú Honvédelemért Kitüntető Címet adományozom Szabó István hadirokkant századosnak.

Budapest, 1995. március 13.

Keleti György s. k.”.

E magas kitüntetés átnyújtásának láttán az alábbi cikkek címei jutottak eszembe: Békében indultak harcba az életért, Makó és környékének aknamentesítő tüzserésze, Pokolgép, kuss!, A Népstadion helyének aknamentesítője, Páncélgránát a Nép-rajzi Múzeum szarufájában, A dunai nagy jeges árvízkor imába foglalták a nevét, A Boszorkánysziget fantomja, Gyálligeten összeszakadt az ég és a pokol, A tüzserész emlékmű megálmodója, 31 év a vakokért és a csökkentlátókért... – s még sorolhatnám a szalagcímeket, melyek Szabó István életfáján olvashatók.

Van, mi csodálatos, de mindig van csodálatosabb is. S az, hogy egy ember emlékművet, saját emlékművét megálmodja, szerintem csoda, de legalábbis csodával határos.

„Nem ment ez könnyen! Egy élet kellett hozzá, egy olyan élet, mely látóként engedett élni 29 évet, s nem látóként idáig a többi, negyvennyolcat. Boldog vagyok, hogy idáig eljutottam, hogy megérhettem!” – kezdi mesélni életét a 77 éves Szabó István, majd folytatja.

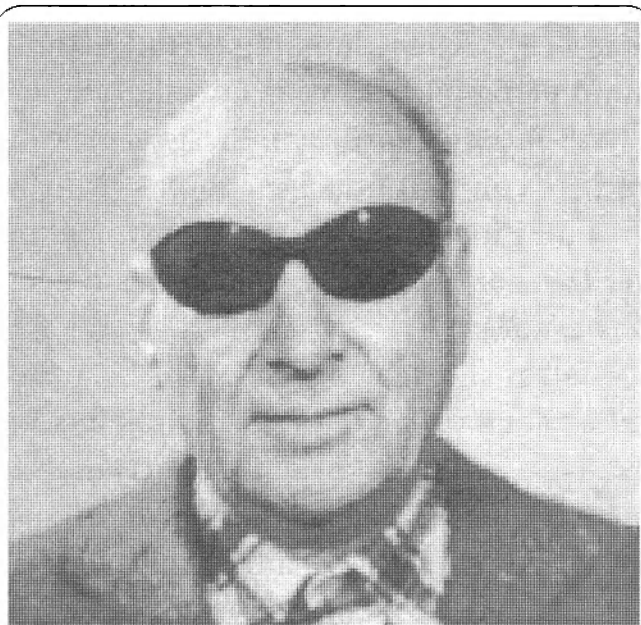
„Szegény gyermekként léptem a világba. A négy elemi után azért elvégeztem a négy polgárit is. Nagyon szerettem rajzolni, festeni. Apám nem akart belőlem urat nevelni, így lettem a SZECSEV-nél

lakatosinas, majd segéd. A rajzolásból azért nem szakadtam el. Katona lettem, térképész, majd tüzserész.

A háborúból hazakerülve nem sokáig lehettem civil. 1946-ban igazoltak, s mivel műszaki katona voltam, már április derekán katonai behívóval „örvendeztettek meg”.

Szegedre vonultam be. Parancsba kaptam, hogy Makón és környékén semmisítsem meg a háborúból visszamaradt lőszereket. Ezt négy emberrel, három hét alatt elvégeztem, majd következett Szegeden a Boszorkánysziget. Május derekán a Dunántúlra irányítottak. Ott a móri és a fehérvári járásban végeztünk aknamentesítést és tüzserész munkát.

Október végén Budapesten központosítottak bennünket. A Zalka Máté Lakta-nyában alakult meg az első aknakutató zászlóalj. Télen a fővárost mentesítettük a fel nem robbant bombáktól, lövedékektől, azután a folyókon keletkezett jégtorlaszokat, jégdugókat robbantottuk fel.

Szabó István

A Népstadion helyét 1946. november 26-án mentesítettem. December elején a kúria épületének (a mai Néprajzi Múzeum) tetejébe fúródott aknagránátot vágtam ki. Karácsony szombatján telefonáltak az alakulathoz, hogy a kisperesti pályaudvar előtti vasúti töltés mellett pokolgépet helyezett el valaki, s egy óra múlva kormányzati szerelvénnyel érkezik erre a pályaszakasgra. A ketyegőt egy óra alatt sikerült megsemmisítenem!

S mi mentünk, ahová csak hívtak. És gyakran hívtak, mert akna lógott ki a falból, vagy a földben rejlő aknától, gránáttól nem tudtak szántani, vetni. S mi mentünk, s hulltunk ki a sorból – ki így, ki úgy...

Az én tragédiám 1947. június 17-én történt. Gyálligeten. Találtunk ott egy szappanosdoboz nagyságú aknát. A kibiztosított aknába homok folyhatott, s előzőleg ez akadályozta meg működését. Ez volt, amit életemben utoljára láttam! Amikor a kezembe vettem, alighogy felemeltem, bekövetkezett a robbanás, mely leszakította a jobb kezem, s mindkét szemem végzetesen megsérült. Kilenc hónapig tartott a krízis, majd pedig fél év kórház következett.

Később megnősültem, két gyermekünk van. István építőipari technikus, Marika óvónő. Fiaméknál három, lányoméknál két fiúunoka született. Ma már feleségem is nyugdíjas.

Nem zárkóztam be a négy fal közé. Felvállaltam a vakok és gyengénlátók ügyét, s a szövetség makói körzeti csoportjának elnöke lettem. Ezért az önzetlen munkáért megkaptam a Louis Braille-Emlékérmet, s legutóbb ennek arany fokozatát is."

A ház egyik akasztóján lóg egy öreg katonakabát, s rajta a legborzalmasabb em-

léket idéző Aranykoszorús Tűzszerész Emlékérem, melyet Szabó István aknakereső tűzszerész 1948-ban kapott. Ezt a kiüntetést azoknak adományozták, akik meghaltak vagy rokkantak lettek áldozatos munkájuk végzése során; a hősi halottak emlékérmét pedig hozzátartozóik vehették át.

A II. világháború után naponta hozta az újság, hogy emberek, apró gyermekek vagy állatok életét oltotta ki az akna, a bomba, s egyéb háborús robbanóanyag. Szabó István és társai nem kímélték magukat ebben a csatában. Több mint ezer társa veszítette életét, sokan pedig örökre megrokkantak.

Soós Zoltán költő kezében 9 éves korában robbant egy gránát, s ez ihlette A tűzszerészek emlékműve helyett c. versét:

*Bólintanak a
cserzett arcúak
a tűzszerészek,
a röntgenszeműek...
Szenvedély ez? Eszelős
kártyaparti
a pusztulással...
A tét hatalmas, egy rossz
mozdulat,
és veszve minden: család,
pálya, munka –
marad egy csizma, félláb,
agyvelő –
fecni a fákon... s marad
ezer ember...
... Emlékművük
még
nincs;
csak emberek és
szántóvetők, virgonc
bombababát nem látott
gyermekek, akik élnek...*

Budapesten, a Vérmezőn - a Mikó, Logódi és Tábor utca találkozásánál - 1985. október 14-én katonai díszpompával felavatták a tűzszerész emlékművet. Ennek megálmodója, eszmei atyja Szabó István volt, aki a Szébb Budapestért felhívásra adta be javaslatát, majd részletes tervét. Ezt elfogadták, s 12-13 év elteltével, sok huzavona után meg is valósították.

Az átadási ünnepségre emlékezve, Szabó István a következőket mondta:

„Jött a meghívó. Ott álltunk feleségemmel meghatódva, s hallhattuk az avatóbeszédet, majd kezünkkel megtapogattuk a megvalósult álmot, mely emléket állít, s világgá kiáltja: Soha többé háborút!”

* * *

Bartha Zsuzsanna

Vendégségben

Május a természet újjászületésének hónapja.

Talán nem véletlenül ünnepeljük az édesanyákat és a gyermekeket is a tavasz legcsodálatosabb kibontakozásakor. Az életbe, az emberi lét értelmébe vetett hitet a szülői szerep sok-sok lemondással teli vállalása hirdeti évezredek óta.

A család és a szeretet biztonsága meghatározó tényezője valamennyiünk életének gyermekkorunktól kezdve.

Az Újpesten élő Farkas család bemutatásával egy kiegyensúlyozott és boldog családi élet mindennapjaiba kaphat bepillantást a kedves olvasó. Az édesanya és az édesapa látássérült, a két kislány látó. Sok hasonló helyzetű család igyekszik ugyanúgy helyt állni, mint Farkasék, megteremtve azt a „békés szigetet”, ahová mindenkor

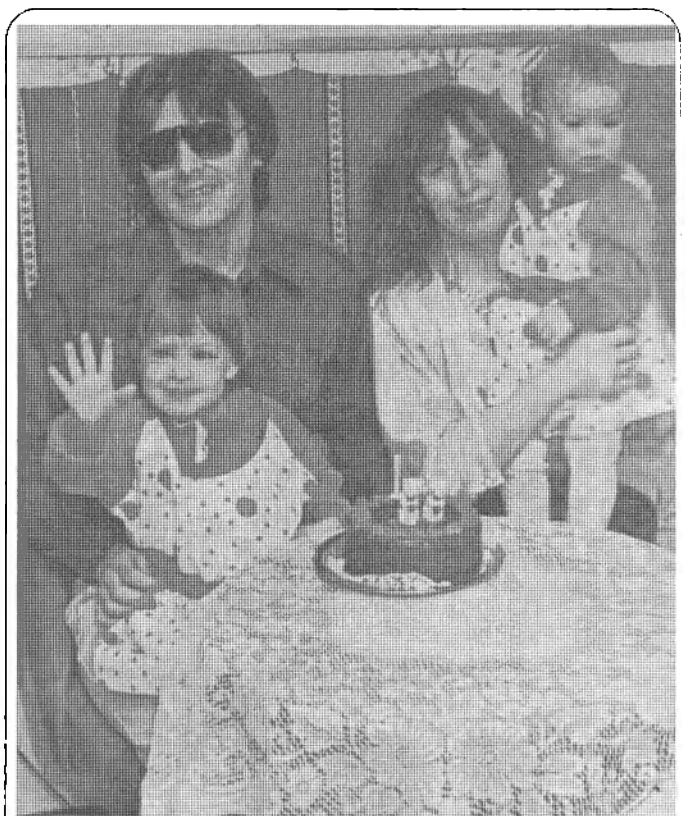
elrejtőzhetünk az élet megpróbáltatásai elől, s ahonnan mindig erőt meríthetünk.

Közös út

Judit és Péter általános iskolás koruk óta ismerik egymást, hiszen mindkettőjüket a közös sors vetette Budapestre. Az iskola után mindegyikük a maga útját járja: Judit telefonalközpont-kezelőként dolgozik és férjhez megy – máshoz. Péter gyógymasszórnek tanul, közben gimnáziumba jár és komolyan foglalkozik a zenével. Később ő is társat választ.

Néhány esztendőnek el kellett telnie ahhoz, hogy mindketten – immáron ismét függetlenül és szabadon – újra egymásra leljenek.

Mindketten sajnálják ezt a kis „kitérőt”, habár ez volt a tandíj számukra. 1987. augusztus 1-én kimondják a boldogító „igen”-t. Ezt az évet nagyon szerencsésnek

A Farkas család

érezik más szempontból is, mivel a szövetség segítségével lakáshoz jutnak.

A gyermekvállalás felelőssége

Előző házasságukból egyiküknek sem lett gyermeke, s most a szülői szerepre tudatosan készülnek. A gyermekvállalás mindig nagy kockázattal jár, különösen akkor, ha az édesanya szürkehályoggal született és a műtéti beavatkozásnak köszönhetően lát egy keveset az egyik szemére, az édesapa viszont teljesen vak. Érzik döntésük súlyát: felkeresik a genetikust is, de 100%-ig biztosat nem tud mondani.

A félelem és a vágyakozás csatája után eldöntik: életük beteljesedését a gyermekben látják. A sors kegyes hozzájuk, 1988 február 24-én megérkezik a kis Judit, azaz „Mazsi”. Két évvel később január 5-én Mónikával, „Dundival” gyarapszik a család.

Büszkeséggel és szeretettel mesélnek róluk, amikor arra kérem őket, írják le a kislányokat. Mazsi hosszú szőke hajú és kékszemű, komoly és érdeklődő. Olyan jó puha a haja – mondja az apuka. Most első osztályos, szorgalmas és örömmel jár iskolába. Alapvetően az édesanyjára hasonlít – a nagymama szerint. A keze az Péteré, aki bízik abban, hogy Mazsi hallása és énekhangja ígéretes. A kisebbik maga a tűz. Csupa kerekesség és érzékenység, vagyis tiszta apja – veti közbe Judit. Testvérétől nemcsak külsőleg különbözik, Móni ugyanis barna, de a természete is egészen más. Sokkal nyitottabb, nagyobb az önbizalma.

Hétköznapi és ünnepnapok

A tágas és szépen berendezett lakásban a kislányok közös szobájában játékok és könyvek mindenütt. Jókat játszanak egy-

mással, néha összevitatkoznak azon, hogy ki segítsen az apunak. Reggelente Mazsi iskolába, Móni óvodába, Péter a szövetség kondicionáló és regeneráló termébe dolgozni siet.

Az édesanya a családnak és a háztartásnak szenteli életét. A gyermekek megérkezése után átmenetileg félbeszakadt a házaspár közös zenei pályafutása. Két könnyűzenei kazetta megjelenése, fellépések, táncdalfesztivál fémjelzik a múltat, s remélik, hamarosan ismét a jövőt. Nem kevés az, amit cserébe kaptak: két egészséges kislányt, akik kitöltik életüket.

Esténként a vacsoránál megbeszélik a nap történéseit, majd játékra is gyakran sor kerül. A hétvégék a kikapcsolódásé. Előkerül a hátizsák és indul a család kirándulni.

A múlt év nyarán eljutottak együtt Balatonboglárra, a szövetség üdülőjébe, ahol két emlékezetes hetet töltöttek.

Bizalom, szeretet és megértés. A Farkas család gyermekei ezt kapják útravalóul szüleiktől, s egyre jobban elanyagiasodó világunkban úgy hiszem mégis a legtöbbet.

* * *

Ballai Anna Mária

Ötévesek vagyunk

Egyszer régen, 1989 őszén három fiatalember azon tanakodott, miként lehetne összegyűjteni a város látássérült fiataljait, találkozni időnként, együtt programokat szervezni, beszélgetni, kirándulni.

Elhatározták, hogy elmennek az MVGYOSZ Csongrád megyei Szervezetének Szegeden lévő irodájába és elkérik a

hozzájuk hasonló korú tagtársaik címét, levélben meginvitálják őket egy klubba, mely a Somogyi-könyvtár hangoskönyvtárában kapott otthont.

Ez volt a kezdet, mint a mesében. Lelkes támogatók a könyvtárból, és nemcsak a fiatal de a középkorú generáció is megmozdult, hogy részt vegyen e nagyszerű kezdeményezés megvalósításában.

Pedig nem könnyű ám minket előcsalogatni otthonainkból: vannak közöttünk, akik sosem látták a felkelő Nap fényét, mások életük során egyik nap arra ébredtek, hogy ami tegnap még színes volt, csillogó, az ma sötét, s ezer lámpa fénye sem világítja meg többé, és vannak, – ezek közé tartozom én is – akik látnak is meg nem is. Látjuk a közelet s a távot, de mégsem biztos, hogy jól érzékeljük a pontos méreteket, s ilyenkor szégyenlősen oldalgunk a járdán, hatalmasra nagyított kottából tanuljuk a dalt, megkérjük testvérünket, hogy álljon egészen közel hozzánk, mutassa meg, hogyan kell mosolyogni. Szóval ezek vagyunk! Szívünk kapuit sokan hét lakatra zárjuk, nehogy bárki is megzavarhasson szomorú sorsunk feletti elmélkedésünkben. Félünk, bizalmatlanok vagyunk, nehezen nyitunk ajtót az „egészséges” társadalomnak. Szerencsére egymásközt azért más a helyzet, ezért is terjedt gyorsan a klub létrehozásának híre, s bár először csak félszegen, később egyre bátrabban, oldottabban érkeztünk kéthetenként a Tisza parti könyvtár kedves kis termébe.

Hamar összekovácsolódott csapatunk. Ismerjük egymást, nagy hangon köszönünk az újonnan érkezőnek, vidám hangulatúak találkozásaink.

Sokat beszélgetünk, nevetünk együtt, de úgy éreztük, hogy ennyi nem elég, hiszen

mi is kíváncsiak vagyunk a körülöttünk lévő világra. Azt is szeretnénk, ha a szemükkel jól látó embertársaink a szívükkel is megtanulnának nézni, észrevennék bennünk a hozzájuk hasonlót, és mi sem csak a tüskéinket mutatnánk feljük.

Így sok érdekes ember járt már minálunk, például egy muzeológus, aki régi fegyvereket hozott magával. Kézről-kézre adhattuk – teljesen békés szándékkal – a különféle kardokat. Egy matematika tanár a szorobánt mutatta be. Ezzel jó helyre jött, mert abakusz néven már a társaság jó része ismerte e különleges „számológépet” a vakok iskolájából.

Zenész vendégeink is voltak, először egy kórusvezető karnagy, később egy popénekes. Egy Izlandról hazatért expedíció vezetője is ellátogatott hozzánk, színes beszámolójával illusztrálta a vulkánok és a szél országában tett kéthónapos kirándulásukat. Az Erdélyből érkezett irodalomtanár Reményik Sándor életéről beszélt és természetesen műveiből is hallhattunk. Teológus hallgató barátunk – akit tavaly szentelték pappá – mindig szeretetével, jókedvével, s gitárjával együtt érkezett.

Megismerkedtünk egy hajószakáccsal is, aki – miközben Afrikából, Indiából, Kínából hozott faszobrait, koralljait, kagylócsodáit nézegettük – érdekes történeteivel szórakoztatott bennünket. Majd meghívta a csapatot egy saját maga által készített kínai vacsorára is. Erről már olvashatták beszámolómat a Vakok Világa egy korábbi számában.

Az idegenvezető Szeged város történetében kalauzolt el minket. Legújabbán egy gyógytornász segítségével mozgatjuk meg rendszeresen eltunyult izmainkat.

Kirándultunk is együtt: első alkalommal a Búbánat völgybe mentünk, ahol kipróbáltuk hegymászó képességeinket. Mivel kísérleteinket siker koronázta, elmerészkedtünk Parádra, hogy a Galyatetőről leereszkedve gyönyörködjünk az illatos, madárdalós erdőben. Csillebércen a forró nyár elől a medencébe menekültünk, Pécssett és Egerben hosszú túrákat tettünk a hegyekben, csónakáztunk, két kilométeres távon száguldottunk a kisvonaton, múzeumokba látogattunk.

Szóval mindent megnéztünk, ami kezünk ügyébe került, és reméljük még sok szép élmény vár ránk együtt.

Az emberek között volt aki furcsállva nézegette fehér botos csapatunkat, mások barátságosak, kedvesek voltak. Talán mondhatom, hogy az utóbbiakból volt több.

Az újságírók, kik eljöttek interjút készíteni klubunkról, egy vidám, bizakodó és nyíltszívű társaságot találtak. Hiszen a szeretet ostromgépezete képes áttörni minden páncélfalat és utat törni a legzárkózottabb ember felé is.

Születésnapunkat ebben az évben pót-szilveszteri összejövetelünk keretében tartottuk. Az eltelt időszakról szóló beszámoló mintegy öt percig tartott, és rekeszizmainkat vette alaposan igénybe. Az est fénypontjaként tombolával ünnepeltük a jeles évfordulót. Erről csak annyit, hogy kulcstartót, lázmérőtokot, ropit, szaloncukrot és óriási mennyiségű fogpiszkálót lehetett nyerni, mégis ez volt a legizgalmasabb, legértékesebb nyereményjáték számunkra.

Nos ennyit rólunk. Lehet hogy nagyon rózsaszínű amit leírtam, mert ma nem szokás az életkorát, az érdeklődését tekintve egyes összetételű csapatoknak együttma-

radniuk ilyen hosszú ideig. Nem is könnyű: az elvetett magot ápolni kell, hogy fa legyen belőle. Nekünk is vannak vitáink, nem értünk mindenben egyet, de azt hiszem, megvan a legfontosabb az együttműködéshez: a jószándék. Míg él a vágy bennünk: sorstársaink felé fordulni, egymást segíteni, az „egészséges társadalomhoz” közeledni, nekik is segíteni abban, hogy minket el tudjanak fogadni, addig ez a klub működni fog.

Egy írás végén mindig ott a csattanó, a végkövetkeztetés, ezért az utolsó sorok a legjelentősebbek. Így én most a klub nevében hálás köszönetünket fejezem ki a hangoskönyvtárnak és minden támogatóknak.

* * *

Békés megyei hír – Mucsi Istvánné írása nyomán

Kirándulás a Dunakanyarban

A MVGYOSZ Békés megyei Szervezete 1995. április 6-9-e között kirándulást szervezett a Dunakanyarba.

6-án reggel indultunk a nagy útra. Az út hosszúnak tűnt, de beszélgetéssel, kártyázással eltelt az idő. Kora délután érkezünk meg Esztergomba a szálláshelyünkre, mely a Szent István téren, a Bazilika közelében volt. Kicsomagolás után azonnal városnézésre indultunk. Felsétáltunk a Szent Tamás hegyre, ahonnan csodálatos kilátás nyílik a városra, valamint a Dunára. Innen láttuk igazán, hogy milyen magasan áll a hegy tetején a vár. Történelmi ismertetőt Fazekas Géza sorstársunktól kaptunk, aki

– mint minden évben – vállalta az idegenvezetést. Ezután a város jellegzetes épületeit, templomait csodálhattuk meg: a Bibliotékát, a Szent háromság szobrot, Vak Bottyán generális palotáját. Később lesétáltunk a Duna partra, ahol megnéztük a lebombázott hidat. Innen távcsővel átnézhattünk a Duna túlsó oldalára, amely már Szlovákia. Elmentünk a Prímás Palota előtt. A klasszicista stílusú épületet Hild József építette. Azután szabadprogram keretében mindenki az érdeklődésének megfelelően töltötte el az időt. Volt aki a Bibliotékába ment, volt aki a templomokat járta, s volt, aki csak egyszerűen sétált a városban.

Másnap a Bazilika megtekintése szerepelt a programban. Az ismertetőből megtudtuk, hogy az épület 47 éven át épült, a kupola magassága 100 méter, melyet 24 oszlop tart, és 1856-ban szentelték fel. Megnéztük az egyik altemplomot is, mely egyházi temetkezési hely. Az utolsó magyar érsek, Mindszenty József sírhelye is itt található. Megtekintettük még a kincstárat, ahol gyönyörű kiállítást láthattunk: egyházi emberek különböző ereklyéit, ruházatát és használati tárgyait; kelyheket, ékszereket. Nem látó társainknak leírtuk a látnivalókat, mivel itt nem lehetett megfogni semmit sem, mert üvegszekrény őrzött mindent. A kincstár legszebb darabja az ötvös remekmű: Mátyás király Kálváriája. Egy külön kis teremben viszont láthattuk a Bazilika első építési tervét maketten, amelyet már végig lehetett tapintani. A várba és a királyi lakosztályba is eljutottunk. A vármúzeumban régi korok, népcsoportok életét bemutató kiállítást láthattunk, mely a fazekasság, a kézművesség fennmaradt tárgyait, valamint honfoglaláskori leleteket mutatott be.

A csoport délután szétvált. A bátrabbak a Rám-szakadék megmászására indultak, a többiek a Keresztény Múzeum megtekintése mellett döntöttek. Itt láttuk Magyarország legnagyobb képzőművészeti gyűjteményét. A középkori táblakép festészet és faszobrászat egyházi oltárképeit, szobrait. A szobrokat megfoghattuk. A véletlennek köszönhetően az „Óda a fényhez” c. vak költők és írók műveiből készült antológia bemutató előadása is ezen a napon volt a Szabadidőközpontban, ahol csoportunk tagjai közül jópáran jelen voltunk.

Szombaton útban Szentendre felé megálltunk Dobogókőn egy rövid időre. Felsétáltunk a menedékházhoz, megnéztük a turisztikai kiállítást, kalapáccsal megütöttünk egy igazi harangot.

Szentendrén felsétáltunk a várdombra, ahonnan látható az egész város. A kovács Margit Múzeumban a szobrokat, kerámiákat tapintással érzékelhették a sorstársak. A Ferenczy Múzeumban a szobrok, képek, gobelinek megtekintése, a Népművészetek Háza, a Nostalgalia udvar mind-mind csodás látnivalóval várt bennünket.

Az utolsó napon Visegrádon a királyi palota feltárt romjait jártuk körbe. A palota feltárása még nem fejeződött be, ma is végeznek ásatásokat. Gyalog felsétáltunk a Salamon toronyig, majd ezután turista úton egészen a Fellegvárig. Bár az időjárás nem kedvezett nekünk – hatalmas erejű szél fújt – mire felértünk a hegyre, alaposan kimelegedtünk. A várban vadászati, halászati kiállítást néztünk meg. A bemutatott eszközök, használati tárgyak alapján elképzelhettük az akkoriban élő emberek életét, tevékenységét, mindennapjait. A kiadós ebéd után elindultunk hazafelé.

Ez a pár nap nagyon hamar eltelt. Sok szép élményben volt részünk, sok új ismeretet szereztünk. Csoportunk egészen összekovácsolódott, mindenkinek sokáig emlékezetes marad ez a kirándulás.

A résztvevők nevében szeretnénk köszönetet mondani Lévai József titkár úrnak és Todola Mihályné adminisztrátornak a kirándulás megszervezéséért, Fazekas Gézá-
nak pedig a színvonalas idegenvezetésért.

* * *

Maklár Cecília

Tudósítások megyei eseményekről

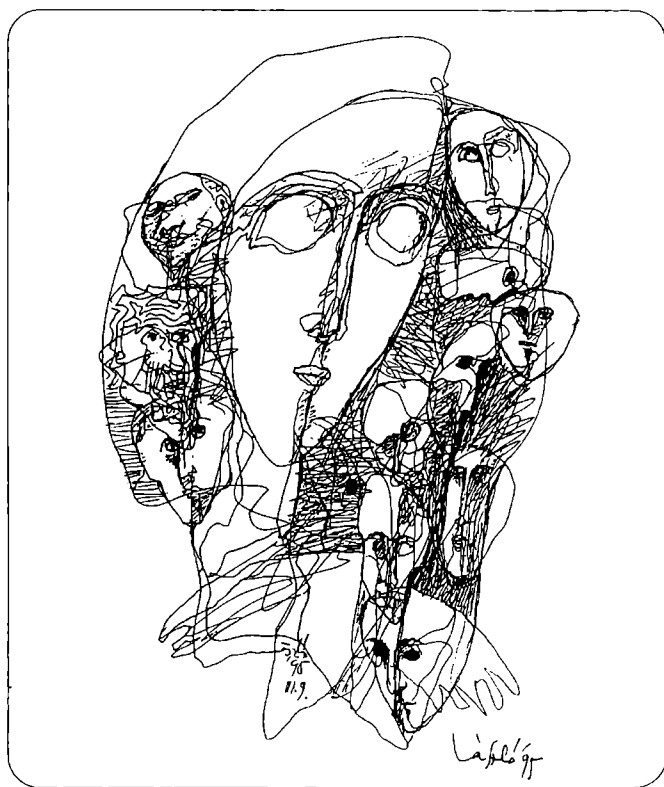
* Négy esztendő múltán ismét Közlekedési Ankétot rendezett az MVGYOSZ Baranya megyei Szervezete március 30-án. Pécs városa és a megye közlekedésében érintett szervezetek valamennyien elküldték képviselőiket. A magas beosztású munkatársak mind-mind érdeemben tudtak nyilatkozni a vállalatukat, szervezetüket érintő kérdésekről, a szükségessé váló intézkedésekkel kapcsolatban felelősséggel tudtak ígéretet tenni. Mind a nyolc megjelent személy példásan érdeklődőnek, toleránsnak és segítőkésznek bizonyult, megnyilvánulásaik emiatt is rokonszenvesek voltak.

Így elmondható, hogy az együtt töltött két óra mindkét fél számára tanulságos és hasznos volt, a szép számban megjelentek közül senki nem érezte fölöslegesen elvesztegetettnek ezt a délutánt.

Reményeink szerint egy év múlva már a konkrét eredményekről tudósíthatunk.

* Rendhagyó kiállításra várja Esztergom lakóit a Művelődési Központ. Az aulában állították ki László Ákos, debreceni képzőművész grafikáit.

A műveket az „Óda a fényhez” c. antológia darabjai ihlették. (A kötettel barátja, Rózsa Dezső tagtársunk ajándékozta meg, aki ennek az esztergomi rendezvénynek szervezője és közreműködője.)

A döbbenetesen találó alkotások a művész mély empátiájáról tanúskodnak.

A tárlat megnyitójára április 7-én délután került sor, azt követően szövetségi tagjaink előadásában hangzottak el szemelvények az antológiából.

A városi TV tudósítása remélhetőleg fölkelte a közönség érdeklődését mind a kiállítás, mind a művek alapjául szolgáló kötet iránt.

* Látássérült gyermekek és szüleik részére hirdetett találkozót az MVGYOSZ Heves megyei Szervezete április 12-én délelőttre Egerben. Föltehetően

az időpont sokaknak nem volt alkalmas, emiatt csak hat szülő jelent meg. Ők viszont őszintén érdeklődőek, nyíltszívűek és – szülői tisztük szerint – aggodalommal teli mamák-papák voltak. Jellemzője volt e beszélgetésnek az is, hogy nemcsak saját gyermekük, hanem a Szövetség életét általánosan érintő problémákat is fölvetettek. Jószívvel fogadták, jegyzetelték az elhangzott tanácsokat.

Ez is mutatja, hogy egy rendezvény értelmét, hasznát nem elsődlegesen a megjelentek számával lehet mérni.

* * *

Bereczk Istvánné

Hétköznapi történet

Valóban csak egyszerűen hétköznapi történet? Nekem oly hihetetlen, hogy fölér egy olyan álommal, melynek beteljesülése, mint derült égből villámcsapás ért. Osszuk meg az örömet, mely csak úgy teljes, ha többen is melengetjük szívünket lángjánál.

Tábori József sorstársunk már iskolás korától vonzódott a hangszerekhez, a zenéhez, főleg a dobokhoz. Sajnos, eddigi élete során kevés lehetőség adódott számára zenei ismeretei fejlesztésére. Közel egy éve szövetségünk Dallamkóktél néven működő zenei együttesének tagja lett, mint amatőr dobos. Ez a tény motiválta Őt, hogy beiratkozzon a Jávor Vilmos vezetése alatt működő zeneiskolába, dobos szakra.

Sok nehézség és akadály leküzdése árán kivívta látó társai segítőkézségét, tanára megbecsülését. Hallás után és hangos fel-

vételek segítségével, valamint több órás gyakorlás eredménye a dicséret, de ez mégis kevés a továbbjutáshoz. Saját hangszer kellene, de egy dobfelszerelés, még felújítva sem megengedhető egy rokkantnyugdíjból élő fiatalnak.

Szövetségünk vezetése, főleg Borbély Lajos, a Budapest és Pest megyei Szervezet titkára biztosított hangszert és gyakorlást is. Pinviczki Györgynek, a megyei szervezet elnökének önzetlen segítőkézsége elindította a tanulást a magasabb szint felé.

1995. február 28-án telefonon megkerestem Dorozsmai Péter zenészt, tanácsát kérve egy olcsó, használt dobfelszerelés megvásárlása ügyében. A neves zenész egy kis töprengés után Soltész Rezső énekeshez irányított, aki a Zenész Magazin szerkesztője, laptulajdonosa. Elmondtam a problémát, majd Soltész Rezső így reagált: „Foglalkozunk ifjú zenésznövendékek támogatásával, megpróbálok valamit kitalálni”.

Reményteli várakozással teltek a napok. Azután március 28-án megszólalt a telefon, s hozta az örömteli hírt: Tábori József ajándékba kap a Zenész Magazintól és a Soltész Reklámtól egy dobfelszerelést. Átvehető Dubán Dezső dobkészítő mester üzemében.

A hála elfúló szavait dadogtuk. Igen, ebben a mai nehéz, anyagi gondokkal küszködő világban mégis csak: Szól a szív? Igen, a zene szeretete mire is képes, csoda ez, csöppnyi öröm – de sokat is jelent annak, aki értékelni tudja!

Az ünnepélyes átadást követően a Buda TAXI szállította a 10 darabból álló készletet az MGYOSZ székházába. Újabb meglepetés: a szállítás ingyenes, „cégünk ajándéka” – mondja a vezető és mosolyog zavarunkon.

Hol fogjuk tárolni? – vetődött fel a kérdés, de Nagy Péter, a stúdió vezetője, valamint Borbély Lajos titkár úr és Kirner Gusztáv a hangszerszoba felügyelője segítségünkre sietett. Helyet adtak a hangszerszobában és biztosították a gyakorlás lehetőségét a kultúrteremben.

Kell-e több a kezdehez? Csupán az élő zene fog majd hiányozni, mivel a Dallamkocktél Együttestől a tanulás miatt meg kellett válnia Tábori Józsefnek. Hálás köszönet mindazoknak, akik részesei voltak e nagyszerű tettnek. Egy ember zenei pályafutásának elindításában együtt bábáskodott látó és vak, vezető és egyszerű sorsárs. Összefogtak még akkor is, ha csak egyetlen egy sorsársat érintett a sok közül.

Hétköznapi történet? – lehet, de lehetne mindennapos is, ha jobban odafigyelnénk egymásra.

* * *

Bartha Zsuzsanna

Levelezői rovat

Dunántúli olvasónk – kérve, hogy nevét ne fedjük fel – leveléből idézek:

„... én látó ember vagyok, de igen nagy érdeklődéssel olvasom lapjukat. Sajnos, könnyen hozzájutok, mert férjem fiatal kora óta gyengénlátó. Ráadásul cukorbeteg, s kb. 6 éve lézer segítségével tartják a látók táborában.

Mivel a férjem esetében is a távlatban várható a megvakulás, így még többet szeretnék tudni a szemről, betegségeiről és magáról a vakságról.

Ha módomban áll részt veszek az MVGYOSZ... megyei szervezetének rendez-

vényein, s mint látó sokszor én nézem helyetük a színeket, a formákat. Nagy öröm számomra, amikor valamit „lefestek”, s tapasztalom: megértették, el tudják képzelni, látják maguk előtt. Éppen ezért kérem Önöket, hogy a lap hasábjain – ha van rá lehetőség – bővebb felvilágosítással szolgáljanak a szemről, a vakságról, a szükséges alaptudnivalókról. Remélem, hogy a fentiekben elmondottak alapján nemcsak egy kíváncsi „csodabogarat” látnak bennem, hanem egy a látássérültek között boldogan élő, segíteni akaró embert.

Ha lehetséges szeretnék többet olvasni az intézeti gyermekekről is. Hogy kerülnek be az intézetbe? Mennyire szakadnak el a családjuktól? – hisz nem mindegyik lakik Budapesten. Olyan is létezik, akit a szülők eldobnak? Akiknek nincsenek hozzátartozói azok is bejutnak az intézetbe, vagy valahol más gyermeknevelő intézményben élnek?

Kérem, ha van mód a fenti „kíváncsiszkodó” kérdéseimre válaszolni, írjanak lapjukban. Gondolom vagyunk jónéhányan, akiknek ez segítséget jelentene, hasznát vehetné a mindennapokban.”

Megtisztelő levelét köszönöm. Örömkre szolgált, hogy mint látó családtag rendszeresen olvassa lapunkat. Javaslatait igyekszünk valóra váltani. Azonban szeretném felhívni figyelmét, hogy a múlt évi számainkban is akadt egy-egy olyan életút bemutatása, amely sok segítséget jelenthet mindazoknak, akik hasonló cipőben jár-

nak. Az idén is tervezünk hasonló jellegű cikkeket. Bemutattuk a Vakok Elemi Rehabilitációs Csoportjának tevékenységét is, ahol a felnőttkori látássérülteket és családtagjaikat „rehabilitálják” az új élethelyzethez való alkalmazkodásra. Ősszel olvashat majd a vak gyermekek óvodai és általános iskolai oktatásáról, neveléséről. Addig is elmondanám, hogy természetesen állami gondozott gyermekek is vannak az említett intézményben, akik bentlakók.

Kérem türelmét, s igyekszünk a jövőben még több hasznos információt, s ezzel hathatós segítséget nyújtani Önnek és a hasonló gondokat átélő hozzátartozóknak.

Tisztelettel: a szerkesztő

* * *

Kovács Pál

Régi kódexek titkai (III. rész)

VIII. Henrik daloskönyve

1510 és 1520 között írták, ill. másolták Angliában azt a kódexet, amely lantkíséretes dalokat, táncokat, szerelmes énekeket és consortokat tartalmaz. A consort (konzort) olyan zenemű, amely 3 vagy 4 szólamban, hangszer családotra, vagy azoknak egyes tagjaira íródott.

A 109 darabot tartalmazó könyvet az uralkodónak tulajdonítják, de ez a feltevés nem helyes. VIII. Henrik, akiről az hírlett, hogy több hangszeren kitűnően játszott és jó kottaolvasó is volt, csak 33 művet komponált. A korabeli Angol, Németalföldi, de főleg Francia vagy franciás jellegű dalok

egyaránt származnak ismert és ismeretlen szerzőktől.

Anglia királya azt is megengedhette – Mátyás királyhoz hasonlóan –, hogy Európából hívtatott udvarába tudósokat, zenészeket. Tőlük rengeteget tanulhatott minden Angol. Fönnmaradt egy olyan hangszerleltár is, amelyben leírták, milyen hangszerek, hol és mikor szólaltak meg a királyi palotában.

Ez a kódex egy Angol nemes ember tulajdonában maradt fenn az utókor számára, később a British múzeumba került. Anyagát a „Musica britannica” c. kiadványban tették közkinccsé.

Cantigas de Santa Maria

Ez a kézirat Spanyol földről, Castiliából a XIII. század második feléből, vagyis az 1200-as évek harmadik harmadából való. Szellemi szerzője és ihletője maga „Bölcs” Alfonz király. A gyűjtemény címét, mely magyarul: „Szűz Mária énekei”, később, már az újkorban kapta. A Spanyol királyi udvarban, ahol jobban ragaszkodtak az egyházhoz, jelentős Mária-kultusz volt. Ez tükröződik a kódex dallamaiban, emellett jelentős szerepük van a mohamedán és zsidó zenei elemeknek is.

E kéziratnak fennmaradt egy olyan példánya, amely valószínűleg az uralkodóé lehetett. A kódexet 210 egész oldalas kép díszíti, ezek a képek a kódexben lévő énekeket illusztrálják, elmesélik az egyes énekek tartalmát. A képek megértését feliratok segítik.

Ez a könyv tulajdonképpen egy képeskönyv. A „Cantigas de Santa Maria” c. gyűjtemény zenei eszközök, instrumentumok ábrázolását tartalmazza. Az Escorialban található példányban is előfordulnak

sematikus hangszerábrázolások, Pl. a Máriának hódolatukat kifejező trubadúrok kezében.

A király csak közreműködött ezen írásmű összeállításában, de megtalálható a könyv lapjain néhány költeménye is.

A középkori kódexek első oldalán általában egy igényesebb képen, vagy iniciálén helyet kapott a szöveg szerzője vagy másolója. Ebben az esetben egy téglányi alakú képet festett a miniátor a kódex elejére, amit karcsú oszlopokkal öt fülkére tagolt. A középső fülkében „Bölcs” Alfonz király trónol, előtte írópult látható, amelyre egy nyitott könyvet helyeztek. Az uralkodó jobbán lévő fülkében világi előkelők, udvari lovagok énekelnek, a király másik oldalán papok rögzítik az énekeket írásszalagokra. A két szélső fülkében pedig zsonglőrök, jokulátorok, éneklő és hangszeren játszó személyek állnak.

A kézirat szövege két részre osztható: Az első moralizáló, a második elbeszélő, de mind a két rész Szűz Mária történeteit, csodáit tartalmazza.

A kódex minden tizedik éneke egy-egy Mária-dicséret.

* * *

Vak költők versei

Bényei József: Mevakult fény

Térdelj le és sírj

*A kiutak
alagútjait előtted befalazták
Kiszúrták szemük földi fények
Az árnyékok elmenekültek
Ne láss*

*Többé nincs jogod
arcod a csillagoknak adni
Térdelj le és sírj*

*Ezután
kenyered irgalmas alamizsna
vizedben ecet és méz
kezedben penge bot helyett
Remény remény Konok sötét van
A felhalmozott álmokat
sodorja szárnyain a szél
Térdelj le és sírj
Ez maradt*

*Szemed szolgálja csak a könnynek
A fény megvakította magát
Kinyújtott ujjaim előtt
csak a fenyőfák sajnálkoznak*

Csikós Zsuzsa: Hétköznapi vallomás

*Szeretem a hétköznapiok
csengő aranyát,
esténként a családias
csendes vacsorát.
Hús szobában néha-néha
csöpp romantikát,
kedves arcon felfedezni,
ha mosoly suhan át.
Szeretem a téli estén
hulló hópihét,
lépcsőházban meghallani
lépteid neszét,
karjaidban érezni
a véred ütemét.
Szeretem a verejtéket
a szebb holnapokért,
küzdeni az erőt adó
boldog álmokért.*

**Ihász-Kovács Éva:
Kezek**

Kezek

*egyszerűen egymásbafonódva
Veszprémkülsőtől Budapestig
Nem láttam csak ezt az
egymásbafonódást ezt a
biztonságot végtelen óta
kezek igéző jelbeszédét
Virágbilincsek tíz eleven vércsepp
a férfitenyérben tíz szál rózsza
jajongás ne hagyj el engem
Nézem ahogy karolják egymást
az ujjak egyetemes emberöltők
kapcsolódnak így micsoda homológ sor
ahogy készülődik a kétszer-tíz-ujj
őrízve-érezve egymást kapcsolódik
lüktetés vérpályák rohanása
legombolyított Ariadne-fonál
ujjak egymásbahorgolt piko-csillagok
Ennyi a tájból kezek virágoskertje
füzér széttéphetetlen láncszemek
ágak szerelem láncszemei
Példa hogy mindenkinek így
ilyen elengedhetetlen bizalommal
kellene kapcsolódnia a társak ujjába
ember az emberrengetegben
földrészek az évek gyorsvonalán
karolnák egymást kő-erősen
keresztülnyúlva óceánon
karolnák kesztyűtlen egymást az ujjak
Kezek a hosszú úton
karok vasbeton-pillérei sziklaszilárdan
a létezés önkéntelen vallomásai
ahogy élnünk kellene igen
örökké kellene így amíg elfogy a
végtelennek-hitt de mégis
győzhetetlen Idő Kéz beszéljen
hihető mozdulatokkal a kézhez*

* * *

Hollósy Zoltán

Kórházi történet

A kettes beteg a műtétet követő nap reggelén már kint ült a dohányzóban egy nagyadag kávé társaságában és beszélt:

– A műtő nekem olyan, mint elítéltnek a siralomház. Ezért is utálok annyira. Reggel a tiltás ellenére megittam egy kávé, rágyújtottam, majd a kórteremben vártam a betegszállító műtőt, aki keserves arcú, tán még a Csecsen-fájdalmat is vállaló egészségügyis. Az ilyenre szokták mondani, hogy amolyan ecetgyáros küllemű. Jattot adtam, hozzátéve, hogy ez retúrnak tekintendő, azaz kórteremtől a műtőig és ide vissza. Nem értette, ezért kértem, hogy ébredés után még kába leszek, úgy tűnhet, mintha még aludnék. Ne higgyen a látszatnak, ne akarjon úgy megspórolni egy utat, hogy kapásból a prosectúrára gördít...

Megérkeztünk a műtési előkészítőbe, ahol egy idős matróna mellé tett és mindkettőnk fejére húzta az ilyenkor kötelező zöld sapkát. Úgy néztünk ki, mint az ikrek. Félttem is, hogy összecserélnek. Kérni a műtős:

– Melyikük özvegy Csapó néni?

Csönd. Hallgatok, nem engem érint a kérdés. A keserves arcú türelmetlenül ismételi. Hogy választ kapjon, „beismerem”, én vagyok özvegy Csapó néni. Üveges szemekkel bámultam, amikor is az idős hölgy fölkiált:

– Ne tessék hinni neki; én vagyok özvegy Csapó néni.

A műtős hozzám hajolt és fojtott hangon kérdezte:

– Miért mondta, hogy maga özvegy Csapó néni?

– Mert azt hittem...

Odasietett az aneszteziológushoz és kezét szája elé téve felém mutogatott. Az altatóorvosnő közelebb jött és ő is ugyanazt kérdezte:

– Miért mondta, hogy Ön özvegy Csapó néni?

Én is ugyanazt válaszoltam:

– Mert azt hittem...

Az orvosnő két nyitott tenyerét felém fordítva érdeklődött:

– Hány ujjat lát?

– Tizenötöt!

– De két kézen csak tíz ujj van...

– Hm. Jó esetben...

A műtős tébolyult tekintettel figyelt, a doktornő pedig mentőövet dobott:

– Úgy hírlík, Ön mindig bohóckodik Szemes úr. Remélem most is.

– Így igaz, de vége a mókának, különben is, nem a műtőben születnek a kabaré poénjai!

– Még egy utolsó kérdést, ha megenged kedves Szemes úr – Mi van az Ön feje mellett?

– A műtési dossziém.

– Ha így tartom, képes elolvasni, mi van ráírva?

– Özvegy Csapó néni!...

* * *

Évfordulók nyomában – Lak István

Kármán József halálának 200. évfordulójára

A mindössze 26 évet élt tehetséges író, stilszta és merész gondolkodó a felvilágosodás kori magyar irodalom egyik legnagyobb ígérete.

Korának jeles írói és költői közé tartoztak többek között: Bessenyei György, Batsányi János, Berzsenyi Dániel, Kazinczy Ferenc.

Kármán József 1769. március 14-én született a felvidéki Losoncon. Apja protestáns püspök. A tehetséges fiú szülővárosában végzi tanulmányait, majd Pestre kerül joghallgatónak. A Ráday-család révén megismerkedik a magyar irodalmi törekvésekkel. A felvilágosodás eszméinek híve lesz, megtanul németül. Jogi tanulmányait Bécsben fejezi be, ahol irodalmi kultúrájának elmélyülése mellett egy érzelmi kapcsolat is gazdagítja életét. Megismerkedik gróf Markovics Miklósnéval, egy katonatiszt különváltan élő feleségével. Kapcsolatukat német nyelvű levelezésük őrizte meg az utókornak, amit később magyarra fordítva adtak ki. A jogi vizsgát Pozsonyban teszi le. Pestre jön és ügyvédként dolgozik. 1792-ben belép a Szabadkőműves Páholyba. Szoros kapcsolatok fűzik a pesti protestáns főúri házakhoz, így a Ráday-, a Beleznay- és a Podmaniczky-családokhoz. Már ekkor szorgalmazza, hogy Pest váljon az irodalmi élet központjává. 1794 elején megindítja az „Uránia” c. negyedévente megjelenő folyóiratot, elsősorban a hölgyolvasóknak. Kármán József tulajdonképpen a lap egyedüli szerkesztője és tulajdonosa.

A folyóiratnak három száma jelent meg Vácott, szépirodalmi műveket, természetrajzi, néprajzi és művelődéstörténeti cikkeket közölt. Kármán József valamennyi írása, köztük fő műve: a „Fanni hagyományai” c. kisregénye, továbbá meséi, epigrammái, ismeretterjesztő tárcái, elméleti cikkei is folyóiratában jelentek meg.

A „Fanni hagyományai” levélformában írt kisregény. Hősnőjét a feudális családi zsarnokság fosztja meg a boldogság lehetőségétől. A kisregény egyike a szentimentalizmus azon kevés prózai alkotásainak, amely ma is olvasmányos. Az író jó érzékel ismerte fel, hogy nincs szükség fergeteges kalandokra, méregkeverőkre ahhoz, hogy regényhősét tragikus konfliktusokba hajszolja. Mindehhez elegendő egy korlátozott apa és a kisváros úri közönsége. Maga a történet meglehetősen egyszerű: egy nemesi leány, Fanni, akit édesanyja halála után szigorú édesapja és rideg mostohája nevel, a magányban és a könyvekben lel vigaszt. Megismerkedik egy elhunyt báró özvegyével és gyermekeivel, megszereti és segíti őket. Az apa megveti ezt a nélkülöző családot. Fanninak barátnője mesél először a szerelemről. Később a fiatal lány beleszeret egy vagyontalan, de udvarias és művelt fiatalemberbe. Titokban néhány boldog év következik, de a felbőszült apa közbelép és a szerelmeseknek el kell válniuk. Fanni belebetegszik a szerelembe és az elzárttságba. Az apa végre kimutatja szeretetét lánya iránt, gondosan ápolja, de a lány a fájdalomtól és a bánattól meghal. Irodalmunk első lélektani regényének számít a „Fanni hagyományai”, amely a szentimentalizmus legjellegzetesebb remekműve. Korának irodalmi átlagából kiemeli a rövid mondatokra épülő stílus természetessége, könnyed bája, finom válaszkossága. Tömör és hiteles valóságábrázolás jellemzi a regényt, melyben a regényhősök saját életük törvényei szerint viselkednek. A mű olyan bravúr, melynek sokáig nem akadt párja a magyar irodalomban. Másik jelentős alkotása Kármán Józsefnek a „Nemzet csinosodása” c. tanul-

mánya. Bevezetője szembefordul az önteltséggel, az önimádatlaltal, a nemzet kényeztetésével. Bírálja a hazai elmaradottságot, amiért a köznemességet teszi felelőssé.

Kármán József kapcsolatban állt a Martinovics mozgalommal, a letartóztatások miatt Losoncra kényszerül visszavonulni. Nagy tervei kilátástalannak tűnnek. Tragikus hirtelenséggel, máig tisztázatlan körülmények között halt meg 1795. június 3-án.

Művei aligha fejthettek ki hatást kora irodalmára és az olvasók ízlésének alakítására. Összegyűjtött művei csak 1843-ban jelentek meg Toldy Ferenc gondozásában. Addig szinte teljesen ismeretlenek voltak írásai, melyeket elsősorban a hölgyeknek szánt, de újszerűségükkel ma is hatnak

* * *

Kovács Pál

Barangolás régi hangszerek között (X. rész)

A billentyűs hangszerek birodalmában

Az orgona mellett Európa nyugati felén a hangszerkészítők kifejlesztettek olyan billentyűs hangszereket is, melyek testében behangolt acél- vagy rézhúrok szólaltak meg. A legismertebb közülük a csembaló. Jellegzetes alakja volt: vagy lábakon állt, vagy asztalra helyezhető, hangterjedelme közepes. A billentyűk lenyomáskor egy kétfunkciós pengetőfejet hoznak működésbe, mely előbb megpendíti a húrt, majd

a billentyű elengedésekor leereszkedik és megakadályozza a fölösleges zúgást. A billentyűk színe némely hangszernél pontosan a fordítottja a ma használatos rendszereknek: a törzshangok billentyűi feketék, a félhangok fehérek. Ez a színezés a leírások szerint a XVIII. századig volt érvényes. A reneszánsz és a korabarokk csembalóknak még nem volt sok hangszín-lehetőségük. Az alaphoz lant, esetleg egy oktávós hangszín társult.

A csembalónak különböző fajtái születtek: virgfnal, igen kis termete miatt nagyon népszerű volt a zenészek körében. Egy kis asztalra helyezték, ezzel is növelve hangerejét. Jelentős szerepet játszott a zenekarokban, de amint azt a kódexek is tanúsítják, egyedül is kitűnően megállta helyét.

A következő érdekesség a lantcsembaló: a gyártók úgy formálták meg a testet, rendezték el a húrjait, hogy az alaphangszín szinte tökéletes mása lett a lantnak.

Harmadikként megemlíthetjük az un. „clavi” instrumentumokat: a clavicordot és a clavicikériumot. A clavicikérium már ismert volt a középkor alkonyán. A nagytű hangszert úgy építették meg, hogy a billentyűsor a muzsikus előtt nem feküdt, hanem állt. Fennmaradt és a Magyar Nemzeti Múzeumban látható Thököly Imre virginilja. Később a csembalót olyannyira felfejlesztették, mint az orgonát: több billentyűsorral látták el, nagyobb lett a hangszínparkja, ezzel együtt megnövekedett a hangszerbe épített pengetőfejek száma. Hangja a sok beépített mechanikától már nem olyan zengő, mint a reneszánsz korában. Ugyanolyan lábpedált is kapott a nagy csembaló, mint későbbi társa a zongora. A fennmaradt, a hangszerekről ké-

szült írások alapján német, francia és holland hangszerkészítők újra gyártanak neves együttesek és szólísták számára csembaló-kópiákat.

Érdekességek: nem sokkal a kalapácsos zongora térhódítása után egy francia mester az 1800-as évek táján elkészítette a cselesztát. Ebben a zeneszerszámban a kalapácsok nem húrokat, hanem behangolt fémlapokat ütnek meg, ezáltal szépen csilingelő, zenélőóra-szerű hangot ad ki. Sajnos nem vált olyan népszerűvé, mint a csembaló vagy a zongora.

Liszt Ferenc hagyatékában találhatunk olyan érdekes instrumentumokat, melyek vagy a mester kérésére, vagy a hangszerészek iránta való tisztelete jeléül készültek. Ilyen pl. a kisméretű üveg-zongora, mely egy íróasztal fiókjába van beépítve. Ez egy furcsa hangszerötvözet, ami tartalmaz egy zongorát és egy harmóniumot.

Habár az első kalapácsos zongorákat már Bach idejében gyártották, a barokk zeneszerzők még inkább csembalóra írták műveiket.

* * *

Bartha Zsuzsanna

Világméretű vállalkozás

Április 7-én az Egészségügyi Világnap alkalmából a WHO (Egészségügyi Világszervezet) meghirdette a „Gyermekeknél nélküli világ 2000-re” elnevezésű programot. A Népjóléti Minisztériumban tartott sajtótájékoztatón neves szakemberek hívták fel a figyelmet erre az ősidők óta rettegett súlyos betegségre, körvonalazva

a gyermekbénulást előidéző vírus felszámolásának mikéntjét. Addig egyetlen ország sem érezheti biztonságban magát, amíg létezik az úgynevezett eredeti, vagyis a természetben előforduló vírus a földön, amely kiváltja a betegséget. A határok átjárhatóságával bármikor behurcolható a betegség a pillanatnyilag fertőzés mentesnek kikiáltott országokba is. Napjainkban évente 100 ezerre becsülik a megbénult gyermekek számát. Gyermekeinknek, unokáinknak joguk van az egészséges élethez. A kormányok és a társadalom felelőségén múlik, hogy a közeli jövőben már csak a múlt riasztó emlékeként éljen az emberiség tudatában a gyermekbénulás.

Mi okozza a gyermekbénulást?

A gyermekbénulás fertőző betegség, amelyet három, egymással rokon vírus idéz elő. Elsősorban a gyermekek között terjed a betegség, főleg a széklettel való fertőzés útján. A legveszélyeztetettebb az öt év alatti korcsoport, de felnőttkorban is megtámadhatja a szervezetet – habár gyakorisága jóval kisebb. A vírusherjedés a belekben kezdődik, majd továbbterjed a szervezetben, az influenzához hasonló megbetegedést okozva. Körülbelül 200 eset közül egynél a vírus a gerincvelőbe kerül, ahol elpusztítja az izmokat aktiváló idegsejteket. Ezek az idegsejtek nem pótolhatóak, így az izmok működésképtelenné válnak, s ezáltal kialakul az életre szóló parálízis, amely a gyermekbénulás legtragikusabb tünetének nevezhető. Egyetlen egy parálízises eset is ok a riadóra, mert előfutára lehet a járválynak. A gyermekbénulás ellen vívott harcban jelentős szere-

pet játszottak a Jonas Edward Salk, illetve az Albert Bruce Sabin amerikai mikrobiológusok kutatásainak eredményeként 1955-ben, majd 1961-ben előállított vakcinák. Mivel az utóbbi hatékonyabb és alkalmazása egyszerűbb, ezért az Egészségügyi Világszervezet ezt javallja a betegség felszámolását célzó világméretű programjában. Az elképzelés szerint azokban az országokban, ahol a gyermekbénulás létező betegség, minden gyermek egy éves kor alatt négy vagy több adag vakcinát kap. A rutin immunizációs programok azonban nem elegendőek a vírus felszámolásához, mert előfordulhatnak olyan időszakok, amikor néhány gyermek védtelen marad és a fertőzés gócpontjaivá válik. Minden egyes eset előfordulásakor a közelben élő összes gyermeket immunizálni kívánják, függetlenül attól, hogy előtte megkapta-e már az oltóanyagot. A program végső fázisában a különösen kockázatos területeken élő gyermekeket otthonukban oltják be. A járvány kitörésének megelőzéséhez elengedhetetlenül fontosnak tartja a program, hogy minden egyes esetet időben bejelentsenek és kivizsgáljanak.

Eddigi eredmények

Az elmúlt három esztendőben a nyugati féltekén egyetlen egy megbetegedés sem fordult elő. A vírus eltűnőben van Európában, Észak és Dél-Afrikában, a Közel-Keleten és Kínában. Túl ezen, a világ gyermekeinek igen nagy százaléka vált védetté az immunizálás eredményeként. 1993-ban a világon élő összes gyermek kb. 80%-át oltották be gyermekbénulás és egyéb betegségek ellen, s ez az évtized legnagyobb közegészségügyi sikerének számít. A világmé-

retű vállalkozás, a „Gyermekbénulás nélküli világ 2000-re” program teljes sikerét a politikai akarat és a megfelelő pénzügyi alapok hiánya késleltetheti, sőt meg is akadályozhatja.

Bízunk benne, hogy a gazdagabb országok biztosítják az erőforrásokat – főként az oltóanyagot illetően – a szegényebbeknek. Ugyancsak nagy veszélyt jelentenek a háborúk, a polgári zavargások, mert fékezhetik a kitűzött cél megvalósítását, sok-sok gyermeket védettség nélkül hagyva. A WHO nemes célt tűzött ki maga elé, s remélhetőleg egyszer győzedelmeskedik a józan ész a gyermekek szebb és boldogabb jövője érdekében.

* * *

Dr. Hohl József:

Shareware-híradó

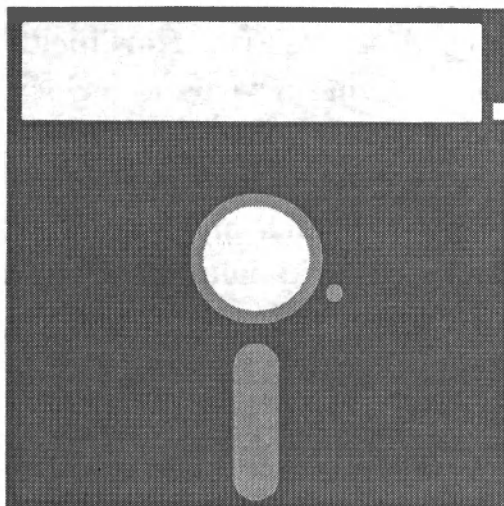
Örömmel kell megállapítanom a Shareware-híradó elindítása kapcsán hozzám érkezett visszajelzések alapján, hogy jó úton járunk, amikor a tagok részére öszszegyűjtjük és szétszétjük a számunkra fontos és használható shareware programokat.

A Trio-lemezekről és a Május végétől megnyíló shareware könyvtár használatáról akarok most írni. Igaz, csak az egyszerűség kedvéért nevezem kis gyűjteményünket „könyvtárnak”, és talán nem is lesz az, mert inkább inspiráció szeretne lenni ez az új szolgáltatásunk arra, hogy mindenki gyűjtse a CD-ken kapható DOS-programokat.

I.

A könyvtár programjainak listáját számítógépes lemezen őrizzük és bővítjük, bárkinek másolatot készítünk belőle, ahonnan tájékozódhat és válogathat. Négyféle programlistát tartunk számon.

- ① CD-lista. CD-ken számozott directory-kba vannak rendezve a programok, többnyire zippelt formában. Ha valaki kér programot a listáról, annak a lemezt, a directory-t és azon belül a programot (programokat) kell pontosan megneveznie.
- ② DD-lista. A FloppyLand-ban (Budapest, Váci út 84.) DD-lemezes Solar programok megvásárlásával kezdtük gyűjteni a shareware programokat, jelenleg 30 darab van belőlük. Közben ismerkedtem meg CD programok kiadásával, ami – beleszámítva a sok fölöslegeset és az ismétlődéseket – messze nagyobb beszerzési lehetőségnek bizonyult; ugyanebben a boltban vásároltam a Trio-lemezeket is. Ennek megfelelően DD-lemezen shareware programot többet nem vásárolunk és nem ajánljuk a vásárlását az olvasónak sem,

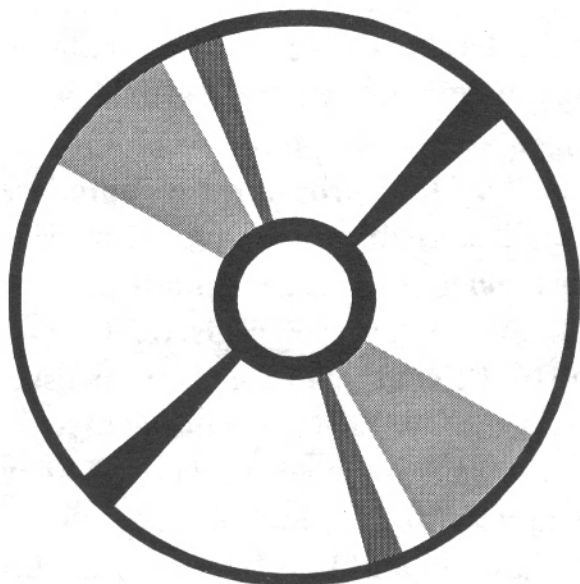
kivéve azt az esetet, amikor a Solar listán találunk jó programot, ami azonban az általunk fellelhető CD programlemezeken nem található meg.

- ③ **HD-lista.** Begyűjtjük a vásárolt lemezeinken nem lévő, de közkézen forgó shareware programokat, szívesen és köszönettel vesszük az ajánlatokat, ezzel segítünk a sorstársaiknak.
- ④ **Katalógus-lista:** különböző lemezleadó cégek, boltok lehetőleg aktuális katalóguslistáit tartalmazza.

II.

A shareware könyvtár szabályzata

- » 1995. május 25-től a Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége shareware (szabad terjesztésű) számítógépes programokat tartalmazó könyvtárat nyit tagjai számára.
- » A shareware könyvtár hivatali kezelője: Maklár Cecília. A könyvtár felett a társadalmi és a szakmai ellenőrzést a Segédeszköz Bizottság elnöke gyakorol.
- » A kezelő feladata: számontartani a lemezeket, ha kiadja meghatározott idő-

re – másolásra, tanulmányozásra – feljegyzi. A könyvtár anyagát folyamatosan regisztrálja és megőrzi.

- » A Segédeszköz Bizottság elnökének társadalmi feladata: anyagbeszerzés; a beérkező, beküldött, felajánlott programok kiválasztása; a könyvtár működésének figyelemmel kísérése.
- » A kezelő hivatali feletteseinek és a szakmai ellenőrnek tartozik beszámolóval, a szakmai ellenőr pedig együttműködik a hivatallal, beszámolóval a Segédeszköz Bizottságnak és a Országos Elnökségnek tartozik.
- » A shareware programokat elsősorban hivatalos terjesztőktől vásároljuk, de hiánytalan shareware programcsomagot tagoktól és szövetségen kívüli személyektől is elfogadunk, amelyeket 3,5 HD-lemezeken tároljuk.
- » A könyvtár állományába sorolt programokról katalógust készítünk, folyamatosan megújítva rendelkezésére bocsátjuk minden érdeklődő tagunknak.
- » A shareware könyvtár programlemezeit nem adjuk ki kölcsönzésre, hanem másolatokat készítünk róluk a Szövetség számítógépes szakembere bevonásával.
- » Az igénylőknek hozniuk vagy küldeniük kell saját üres lemezt (lemezeket), amire a katalógus alapján, az általuk kiválasztott programokat rámásoljuk. Ezeknek a lemezeknek üreseknek, megformázottaknak és tisztáknak kell lenniük, kellően becsomagolva (dobozban, lemeztartóban, műanyagtasakban elhelyezve). Aki gondatlanságból hibás, piszkos, vírus-szennyezett vagy más gépkárosító lemezre kér másolatot, az

kizárhatja magát a shareware könyvtár használatából.

- » A másolási munka a hónap utolsó napjaiban történik, ezért a lemezt (ill. lemezeket) a hónap 25-ig kell behozni vagy elküldeni, és a következő hónap első hétköznapjától lehet elvinni, ill. ekkortól kerül sor a postázásukra.
- » Ha valamilyen oknál fogva a másolás nem valósult meg, erről az ügyfelet értesíteni kell.
- » Ha az ügyfélnek panasza, kritikai észrevétele vagy javaslata van, akkor írjon a könyvtár kezelőjének (Maklár Cecíliának), a hivatalvezető-helyettesnek (Cserna Sándornak) a Szövetségbe (Budapest, 1146 Hermina u. 47) vagy a Segédeszköz Bizottság elnökének, jelenleg dr. Hohl Józsefnek, címe: Miskolc, Bihar János utca 5. I/2. Telefon: 46-321913.

III.

A CD-listáról részletesebben

Jelenleg a 3 Trio-lemez programjai szerepelnek rajta. A 3 lemezen 47 számozott directory van, jöllehet 54. számozását is találunk; nem pontos sorrendben és némi kihagyással következnek. Mindegyik directory-ban van Files. bbs nevű fájl, amely leírja az illető directory-ban (alkönyvtárban) található programokat. A Newmenu és az Utils alkönyvtárakban a lemez használatára vonatkozó utasítások, programok és leírások szerepelnek.

A bevezetőszöveg (cdintro. txt) figyelmet a shareware (ejtsd: server) programok felhasználásának szabályaira. Különbséget tesz a shareware (share = részesezés, hozzájárulás; ware = áru, portéka),

a Public Domain (=köztulajdonú) és a FreeWare (=szabad áru) termék között. A Trio-lemezekre összeállított programok a BBS-en keresztül lehívható és regisztrálható shareware programok, amiknek – a változatosság kedvéért – NewWare (=új áru) a nevük. A BBS (Bulletin Board System) egy 24 órás, telefon-Modemen és faxon keresztül elérhető komputeres hirdetőrendszer az Egyesült Államokban, amely üzleti, vásárlói, termék hirdető szolgáltatásokat nyújt.

A Freeware programokat a készítőik barátságából csinálják, azt tehetünk velük, amit akarunk, kivéve az árusítását, még a forrásprogramot is felajánlják tanulmányozás és saját igény szerinti átalakítás végett. A Public Domain programokat az amerikai állam megveszi és azok az egész világ köztulajdonává válnak. A shareware programokat szűkebb értelemben az ASP (Association of Shareware Professionals) tagjai készítik, vendoroknak, terjesztőknek adják át ingyen, akik a másolási díjon és némi feláron kívül más árat nem tehetnek rájuk. Ha a felhasználónak tetszik valamelyik program, küldhet a szerzőnek biztatásul regisztrációs (bejegyeztetési) díjat, ezért a shareware programot „felhasználó által támogatott szoftvernek” is nevezik. A szerzőt a pénzbeli támogatással készíthetjük a program továbbfejlesztésére. Ezenkívül programkiegészítéseket, információkat, esetleg kézikönyvet kaphatunk tőle. Sokszor a regisztrált példány több funkcióval rendelkezik, mint a shareware változat. Legfontosabb előnye a regisztrálásnak az, hogy a szerzővel közvetlen kapcsolatba kerülhetünk, kérdéseinkkel és javaslatainkkal olyan program kifej-

lesztésére biztathatjuk, amilyen a saját igényünknek a legjobban megfelel. Lényegében az ismertetett szabad árufajták mindegyike a szélesebb értelemben vehető shareware programok körébe tartozik, szemben a drágább „commercial” (=kereskedelmi) programokkal.

A shareware program egyik jellegzetesége, hogy figyelmeztető képernyővel jelentkezik: ne feledkezzünk meg a regisztrálásról, ill. a támogatásról. Sok esetben mind a dokumentációkban, mind a programokban bosszantóan sok a figyelmeztetés. Rendszerint a „program. doc” elején vagy külön fájlban megtaláljuk a rendelési és a regisztrációs űrlapot. Olyan cselhez is folyamodnak időnként, hogy a program referenciakönyve mellett az eladói dokumentumban („vendor. doc”) elrejtjenek lényeges információkat a program használatáról, ezért nem ajánlatos pusztán a címe vagy az eleje alapján elvetni a szöveget, hanem elejétől a végéig el kell olvasni, már persze ha komolyan vesszük a programot. El is várják a felhasználóktól, hogy a programcsomagokat hiánytalanul adjuk tovább, az összes „koldus-szöveggel” együtt.

A titles. txt nevű szövegfájlban a programok tematikus összefoglalását kapjuk meg. Hatalmas mennyiségű ismeretterjesztő és szórakoztató szöveg és képanyag van a 3 Trio-lemezen. Azon felül több mint 6000 felhasználói program (kb. 550 MB).

A témák felsorolás szerűen: adatbázis, Amerika, antivírus szoftverek, állatok, cli-part, komputer, csillagászat, eszközök és gépek, építészet, foglalkozás és cserkészlet, grafika, gyógyászat, halászat, hang és zene, háború, háztartás, Japán érdekességek, játékok, írásminták és fejlécek, Kar-

cok és karikatúrák, kertészet, kommunikáció, kézügyesség, könyvek és metszetek, mitológia, Művészet, nevelés, népek, programozói segédletek, pénzügy és üzlet, ruházat, sportok, szabadidős foglalkozások, szórakozás, szövegszerkesztők, táplálkozás, térképek, technikai magyarázatok, tengerészet, tudomány, utazás, utility-k (az operációs rendszert kiegészítő segédprogramok), úrhajózás, valentinák (kedveskedő, szerelmes üzenetek), vallás, WINDOWS alapú programok, és egyébek.

Az Ó- és az Új testamentum több angol fordításban megtalálható, továbbá görög és héber nyelven. A fentiekhez szó- és útmutatók, kommentárok, Referencia- és keresőprogramok, tanulmányok, vita-iratok, vallásos tárgyú rajzok és zenék, keresztretjtvények, kalandjátékok csatlakoznak.

„Egy teljes könyvesbolt CD-ROMon!” – hirdeti a Titles. txt (Címek) nevű szöveges fájl. Magában foglal klasszikus novellákat és költeményeket, humort, szakácskönyveket, amerikai történelmet, rövid történeteket, barkácsolást, számítógépes tanácsokat tartalmazó kézikönyveket, szótárakat és értelmező szótárakat, egészségügyi, életmódbeli és étkezési tippeket, és sok mást.

Rengeteg játékra lelünk, különösen a második lemezen: 333 arcade játék, úrháborúk, lövöldözés, autóverseny, 10 kaszinójáték, 14 rajzoló program, 23 sportjáték, 38 táblás játék, beleértve a sakkot, a dámát, a Puff nevű társasjátékot, a Go-t és sok más klasszikus játékot. (meg kell jegyezni, hogy döntő többségük WINDOWS alatt fut, vagy ha DOS-osak is, akkor is a

beszélők számára megközelíthetetlenül rajzosak.)

A lemezek nagy mennyiségben tartalmaznak szótárakat, értelmezőket, szövegszerkesztőket, stílus- és szintakszis ellenőrzőket; számos fontkészletet, betűkonvertert, Nyomtatóvezérlőt, Icon szerkesztőt, kalkulátort, Kalendáriumot, óra, határidőnapló, jegyzetfüzet és formázó programot. Címjegyzék- és katalóguskészítők, adatkezelők tömkelege áll rendelkezésre WINDOWS-ban és DOS-ban. Többnyelvű szövegszerkesztőt is találhatunk; lexikonok francia, német, görög, héber, olasz, japán, orosz, spanyol nyelven; Igegyakorlatok csehül, franciául, spanyolul, olaszul; karakterkészlet héber, görög, orosz és más nyelveken.

A Trio-lemezeken 256 hangfájl van, ezeken belül hangeffektusok, emberi hangok, zenei részletek és teljes eredeti zenei partitúrák, jazz és klasszikus zene. Az effect fájlok többnyire windows és wav formátumúak, sztereó és DDD-felvételek (eredendően digitalizáltak). Nagy mennyiségű hangkezelő utility található. Sok a szórazótató zaj: kereplők, tűzropogás, szalonnasistergés, fürdőkádnyíláson lefolyó víz, női könyörgés, bőfögés, fogkefélés, bogármászás, rendőrségi autóvadászat, kártyakeverés, répaevés, lánczörgés, macskanyávogás, lányköhögés, ördögi kacaj, ajtócsengő, kopogás, elektromos borotva, stb.

A Trio sok programot nyújt a Packet-rádiózáshoz, a modemezéshez, a faxolás-hoz, általában a kommunikációs kapcsolatokhoz. Antenna- és BBS-programok, az amatőr rádiózásról szóló leírások, technikai magyarázatok, Frekvencialisták és kü-

lönböző adatbázisok szolgálják az elektronikus postázást.

A programozókat segítik a rutinok, segédprogramok, debuggerek, serege C/C++, dBase, Clipper, QBasic és VBasic, Assembly, AI, Unix, Xenix, OS/2, Pascal, Ada, Fortran, Cobol, Btrieve, APL, Lisp és más nyelveken, programozói editorok, emulátorok, forráskódok és magyarázó szövegek.

* * *

Németh Tamás

Színes hírek

(Az összeállítás az MTV teletext-szolgálatára anyagából készült)

A WHO jelentése szerint 12 millió gyermek hal meg különböző betegségekben 5 éves kora előtt. – Ez az első nyilvánosságra hozott jelentés, amely az egész világ egészségügyi helyzetét veszi górcső alá. – A világon 2 milliárdra tehető a beteg emberek száma. A halálos kimenetelű betegségek listáján az első helyen a rák áll: 1993-ban 6 millió ember halálát okozta. A lista elején található még a légúti és agyi érmegbetegedések. Közel 4 millió ember hal meg évente különböző katasztrófák következtében. A világon jelenleg 13 millió HIV-vírussal fertőzött van, számuk naponta hat ezerrel növekszik. Egy másik fenyegető veszély a cukorbetegség terjedése. A dohányzás percenként hat ember életét követeli.

□

Egy belga asszony nyerte a pipázás idei világbajnokságát, amelyet Franciaországban rendeztek meg. A 34 éves trafikosnő két óra 10 perc és egy másodperc hosszan pőfékelt, s ezzel maga mögött hagyta 105 vetélytársát. A versenyzők három gramm dohányt és két doboz gyufát kaptak a start előtt. (Franciaországot a dohányzók paradicsomának tartják: a felnőtt lakosság háromnegyed része dohányzik.)

□

A nyugat- ausztráliai Perth város lakóit iszonyatos zaj és hatalmas csattanás riasztotta álmukból május elsején. A város felett 20 Km magasságban, a hangsebességet meghaladó gyorsasággal repült át egy futball labda nagyságú meteorit. Szerencsére az égitest a város-tól 85 Km-nyi távolságra csapódott a Földbe. A detonációt vakító fény előzte meg.

□

Ausztrália továbbra is vonzza az állatcsempészeket a világ minden tájáról, a hatóság súlyos büntetése ellenére is. A csempészek leginkább a földrész őshonos madarait és hüllőit keresik. A legbusásabb haszonnal kecsegtető állatok közé tartoznak a különböző kakadu fajok, amelyek – függetlenül attól, hogy nagy számban élnek Ausztráliában – 6-20 ezer dollár közötti áron értékesíthetők. Mivel a büntetés elérheti a 74 ezer amerikai dollárt és a 10 év szabadságvesztést is, a „gyűjtők” inkább a madarak tojásait viszik ki az országból. A fészekrablók óriási veszélybe

sodornak bizonyos fajokat: a fehér-farkú fekete kakadut például már a kihalás veszélye fenyegeti.

□

Az idei Nobel-díjasok 7,2 millió svéd koronával (986 ezer USA dollár) lesznek gazdagabbak. A Nobel Alapítvány minden év októberében fizika, kémia, irodalom, orvostudomány, és közgazdasági kategóriában választja ki a díjra legérdemesebb tudósokat és személyiségeket. A Béke Nobel-díjat a norvég parlament Nobel-díj bizottsága ítéli oda. – Alfred Nobel végső akarata szerint az alapítvány vagyonából minden évben megjutalmaznak azokat, akik a legnagyobb szolgálatot tették az emberiségnek. A díjakat Nobel halálának évfordulóján, december 10-én nyújtják át.

□

NEM AKAR FELEJTENI? – EGYEN HALAT... Az aggkori agylágyulás kialakulását megakadályozó, valamint az Alzheimer-kór gyógyításában használható vegyületre bukkantak a halakban japán kutatók. A vegyület – a DHA – az agyra gyakorolt jótékony hatását korábban, kísérleti egereken bebizonyították, ám ez az első alkalom, hogy emberek is kipróbálták a zsírsav gyógyító hatását. Az agylágyulásban és az Alzheimer-kórban szenvedők egy csoportja napi 10-12 adag, 70 mg-os DHA kapszulát kapott fél éven keresztül. Mindannyiuk állapotában javulást tapasztaltak, míg a kezelésben nem részesült

kontrollcsoport egészségi állapota folyamatosan rosszabbodott.

□

Amerikai kutatók sikerrel alkalmazták az alkoholisták kezelésénél egy, a heroinfüggőség megszüntetésére használt szert. – A naltrexone ilyenén alkalmazása „új korszak kezdetét jelenti”, mert gyökeresen más módon hat, mint az alkohollal szemben hányingert és undort kiváltó eddigi gyógyszerek: a naltrexone az ivás iránti kényszerű vágyat és a „feldobottság” mámorító érzésének kialakulását gátolja. A szer a visszaesők arányát a felére csökkentette a placebót szedő kontrollcsoporthoz képest. – A termék nem lesz olcsó: az 50 napra elegendő adag 227,58 dollárba, mintegy 25 ezer forintba kerül majd.

□

A németországi réteken a lovak mellett peckesen sétáló struccok immár tenyészállattá váltak a parasztgazdaságokban. Jelenleg kereken 250 gazda foglalkozik strucc tartással. A világ legnagyobb madarának húsa igen koleszterinszegény, ami sokat ígérő piaci lehetőséget jelent. Egy kg friss strucc hús 40-50 márkát is hozhat a tenyésztő konyhájára. Ám a szövetségi állatorvosi kamara a struccok haszonállatként való tartását állatkínzásnak minősíti, ugyanis gyakran nincs az állatoknak elég mozgástere. A nedves, hideg téli hónapok is sokat

ártottak nekik, mivel nincs faggyúmirigyük, mint az európai szárnyasoknak, így tollazatuk nem védett az eső ellen. – A vita tovább folyik.

* * *

Az árueladás tájékoztatója

- 60 perces Maxell magnókazetta: 92 Ft.
- 90 perces Maxell magnókazetta: 115 Ft.
- 60 perces Gold Star magnókazetta: 65 Ft.
- 60 perces Gold Star magnókazetta: 84 Ft.

1995. május 1-től a 10-EÜ-4-291/95-ös sz. értesítés alapján a TB támogatással forgalmazható gyógyászati segédeszközök listája az alábbiak szerint módosul:

- 4 részes alumínium bot, 10 mm-es, vényre, közgyógyellátásra: 0 Ft;
- 4 részes alumínium bot, 10 mm-es, vényre, 15%-os térítéssel: 67 Ft;
- 4 részes alumínium bot, 10 mm-es, teljes áron: 447 Ft;
- 4 részes alumínium bot, 12 mm-es, vényre, közgyógyellátásra: 0 Ft;
- 4 részes alumínium bot, 12 mm-es, vényre, 15%-os térítéssel: 77 Ft;
- 4 részes alumínium bot, 12 mm-es, teljes áron: 514 Ft;
- 5 részes alumínium bot, 10 mm-es, vényre, közgyógyellátásra: 0 Ft;
- 5 részes alumínium bot, 10 mm-es, vényre, 15%-os térítéssel: 83 Ft;

5 részes alumínium bot, 10 mm-es,
teljes áron: 552 Ft;

5 részes alumínium bot, 12 mm-es,
vényre, közgyógyellátásra: 0 Ft;

5 részes alumínium bot, 12 mm-es,
vényre, 15%-os térítéssel: 93 Ft;

5 részes alumínium bot, 12 mm-es,
teljes áron: 619 Ft;

Támbot alumíniumból, vényre,
közgyógyellátásra: 0 Ft;

Támbot alumíniumból, vényre,
15%-os térítéssel: 83 Ft;

Támbot alumíniumból, telj. áron: 552 Ft.

* * *

Pályázati felhívás

A Bartha Sándorné Alapítvány pályázati felhívást tesz közzé a Komárom-Esztergom megyében élő vak és gyengélátó fiatalok támogatására.

Pályázni lehet a fiatalok továbbtanulására, valamint a súlyosabb szemműtétek költségeihez, illetve a szemműtéttel együttjáró kiadásokhoz támogatásért szociális rászorultság esetén.

A pályázatokat 1995. augusztus 31-ig az MGYOSZ Komárom-Esztergom megyei Szervezete címére (2800 Tatabánya, V., Mártírok útja 24.) kell eljuttatni. A pályázat nyerteseit az alapító és a kuratórium tagjai levélben értesítik.

A díjkiosztásra 1995. október 15-én, A Fehér Bot Napja alkalmából kerül sor.

* * *

Közlemény

Tájékoztatjuk kedves olvasóinkat, hogy szövetségünk hangoskönyvtára, a könyvtárosok szabadsága miatt 1995. július 10-től augusztus 8-ig zárva lesz.

Helyesbítés

Korábbi számunkban Lak István Rithnovszky Jánossal készített interjújában sajnálatos módon elírás történt. Gévai Béla neve hibásan szerepelt a cikkben, amiért szíves elnézésüket kérjük.

(a szerkesztőség)

Hirdetések

25/190, vékony testalkatú, látássérült, káros szenvedélyektől mentes, az emberi értékekre igényes fiatalember társát keresi őszintén szeretni tudó, vidám, természetkedvelő lány személyében. A levelet „Szeged” jeligére a szerkesztőségbe kéri.

21 éves vak fiatalember vagyok. Szeretem a természetet és szeretek olvasni. Megismerkednék korban hozzám illő gyengénlátó lánnyal levelezés céljából. A leveleket síkírásban a következő címre várom: Farkas Csaba, 7432 Hetes, Petőfi S. út 1/A.

□

31 éves, érettségizett, káros szenvedélyektől mentes, művészeteket kedvelő, lakással rendelkező, vak fiatalember vagyok. Megismerkednék 18-30 éves hajadonnal, illetve elvált asszonnyal. A leveleket a szerkesztőségbe kérem „Sárga rózsa” jeligére.

□

58 éves, 156 cm magas, 54 kg testúlyú filigrán nő vagyok. Minden háztartási munkát el tudok látni. Szeretnék megismerkedni hozzám hasonló korú gyengénlátó, vagy esetleg nem látó férfival házasság céljából, s akinek – kölcsönös szimpátia esetén – az otthonába mennék. Csongrád megyeiek előnyben. Kalandorok kíméljenek. Válaszleveleket sík, vagy pontírásban is küldhetnek. Címem: Korász Dezsőné, 6723 Szeged, Tarján telep, 402-es épület, Zöldfa utca 14.

□

Keresem az Ambrózy-Bánó-féle: Pontírás a mennyiségtanban és a vegytanban című, kétkötetes régi ki-

adványt. A válaszokat a szerkesztőségbe kéri Lak István.

□

Eladó egy nagyon jó állapotban lévő tranzisztoros rádió lemezzátszóval és lemezekkel együtt. Személyesen lehet érdeklődni Varda Sándorék lakásán: Budapest XIV., Róna utca 13. I em. 2.

□

Budapest, VIII., Nagyuvaros utcai, 29 négyzetméteres, szobakonyhás, komfort nélküli, felújított lakást cserélnék hasonló méretű komfortosra. Vidéken lévő lakás is érdekel. A válaszleveleket „Meg egyezéssel” jeligére a szerkesztőségbe kérem.

□

Szívesen felolvasnék vaknak megbeszélés szerint, vagy kazettára (otthon). Érdeklődni lehet: a 121-5876-os telefonszámon, illetve munkaidőben a 175-9244-es számon (Környei Györgyné). Munkahelyi beosztásom szerint alkalmanként délelőtt is tudok felolvasást vállalni.

□

Régi rádiót, magnetofont, gramofont és egyéb technikai berendezéseket vásárolnék. Telefon: 284-7482.

Szerkesztőség munkatársai: Lak István és Fehér István
Telefon: 1210-440/114-es mellék. Az újság előfizethető a megyei szervezeteknél egész évre 160 Ft-ért a tárgyévet megelőző november 30-áig, félévre 80 Ft a tárgyév II. féléve előtti május 15-éig

ÚJDONSÁG MAGYARORSZÁGON

a **BE-BA** márkanévű rugalmas műanyagból kifejlesztett, peremezett csomagtartó védőhuzat. Kímélje és védje csomagtartójának kárpitját a szennyeződésektől, sérülésektől! A BE-BA könnyen behelyezhető, kiemelhető, tisztítható.

Fehérkajakos Bt., **2200 Vecsés,**
Gammel József u. 6. Tel.: 06-29-350-631

Megrendelhető rögzítőn, szállítás cégeknek minden pénteken, magánszemélyeknek szombaton. Pontos címre szállítás!

Raktárról való szállítás a következő típusokba:

Opel Corsa (4.990.-Ft+ÁFA),

Opel Astra Caravan (4.490.-Ft+ÁFA)

Lada Samara (4.890.-Ft+ÁFA)

Bármilyen egyéb gépkocsitípushoz

a rendelestől számított két héten belül szállítunk!

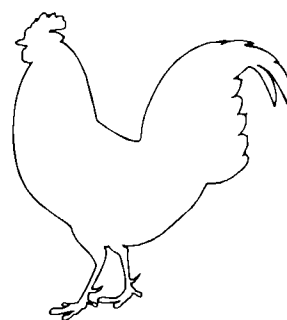
Ajándékozzon autójának **BE-BA** csomagtartó védőhuzatot!

FEHÉRKAKAS

Műszaki, Kereskedelmi és Szolgáltató Bt.

Vecsés, Gammel József u. 6.

Tel.: 06-29-350-631, Tel/FAX.: 201-6111

Műszaki szolgáltatások

Számítógépek és hálózatok telepítése

Számítástechnikai eszközök javítása

Szerviz

Szaktanácsadás

Oktatás

Alapfokú számítástechnikai ismeretek

WORD szövegszerkesztő

WINDOWS

WORD for WINDOWS

Nyomdai szolgáltatások

Reklámfotók, reklámanyagok

Szórólapok készítése

Számítástechnikai segédanyagok

Irodabútorok, iroda berendezések

Irodagépek